

UKŁAD ZBIOROWY PRACY

dla

PRACOWNIKÓW
ZATRUDNIONYCH W ZAKŁADACH PRACY

objętych przez

GENTRALNY ZARZĄD PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO

obowiązujący od dnia 1 września 1946 r.

Katowice, w październiku 1946 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY

dla

**PRACOWNIKÓW
ZATRUDNIONYCH W ZAKŁADACH PRACY**

objętych przez

CENTRALNY ZARZĄD PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO

obowiązujący od dnia 1 września 1946 r.

Katowice, w październiku 1946 r.

h 230/67

E444

274945

II

B. Wieroch, Mł

27.3.67

Sr

PROTOKÓŁ

w sprawie przyjęcia zbiorowego układu pracy dla pracowników zatrudnionych w zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego, obowiązującego od dnia 1 września 1946 r., sporządzony w Warszawie w dniu 5 października 1946 r.

Wobec tego, że ważność układu zbiorowego z dnia 31 sierpnia 1945 r. wypowiedzianego przez Centralny Związek Zawodowy Górników pismem z dnia 27 listopada 1945 r. przedłużona została na mocy protokołu z dnia 23 marca 1946 r. z uwzględnieniem zmian i uzupełnień podanych we wspomnianym protokole oraz załączniku Nr 1 do tegoż protokołu, na czas do ostatecznego podpisania nowego układu zbiorowego, opracowany został w czasie od 27 lipca 1946 r. do 5 października 1946 r. układ zbiorowy, który wraz z 19 załącznikami stanowiącymi integralne jego części dołączono do niniejszego protokołu.

Podstawą do opracowania nowego układu były:

- 1) Tabele płac i tabele zaszeregowania przyjęte protokołem z dnia 12 września 1946 r.
- 2) Część ogólna poprzednio obowiązującego układu zbiorowego z dnia 31 sierpnia 1945 r.
- 3) Wytyczne ramowe do części ogólnej układu zbiorowego ustalone przez Mieszaną Komisję Płac i Ministerstwo Przemysłu — Departament Ekonomiczny — Wydział Pracy i Płacy.

Tak opracowany układ zbiorowy przyjęty został z ważnością od dnia 1 września 1946 r. z tym, że część ogólna tego układu dotyczy zarówno pracowników fizycznych, jak i umysłowych, lecz tabela płac dla pracowników umysłowych, tabela zaszeregowania dla pracowników umysłowych i zasady premiowania tychże, jak również termin, od którego będą one obowiązywały, ustalone będą w najbliższym czasie i zostaną przyjęte osobnym protokołem.

Ponadto wyjaśniono, że:

- 1) dodatek dołowy dla pracowników zatrudnionych stale pod ziemią, wypłacany na podstawie uchwały Rady Ministrów,

będzie rozumiany nadal jako 20%-wy dodatek dołowy od nowych stawek podanych w tabelach zaszeregowania.

Dodatek ten ma być wypłacany od stawek podanych w tabeli zaszeregowania zarówno dniówkowych, jak i akordowych za każdy dzień pracy, a nie za liczbę przepracowanych dniówek. W szczególności w odniesieniu do pracowników zatrudnionych w akordzie ustalono, że 20%-wy dodatek dołowy nie może być wypłacany od rzeczywistego zarobku, osiągniętego na dniówkę w akordzie, lecz od stawki wyjściowej akordowej, podanej w tabeli zaszeregowania, ani też nie może być z góry doliczany do tej stawki przy ustalaniu jednostkowych cen akordowych.

- 2) W przedmiocie wynagradzania tzw. częściowo zatrudnionych ustalono, że obowiązuje nadal zarządzenie Centralnego Zarządu Przemysłu Węglowego Nr 50/46 z dnia 21 marca 1946 r. z tym, że jako stawkę zarobkową (punkt 3 b) zarządzenia) przyjmuje się zł. 40,— dziennie.
- 3) Na czas obowiązywania nowego układu zbiorowego pozostają w mocy postanowienia protokołu z dnia 12 września 1946 r., według których na kopalniach:
 - a) Wujek — Zjednoczenie Katowickie,
 - b) Concordia — Zjednoczenie Zabrskie,
 - c) Wanda-Lech — Zjednoczenie Rudzkie,
 - d) Centrum — Zjednoczenie Bytomskie,
 - e) Gliwice — Zjednoczenie Gliwickie,z uwagi na specjalne trudne wzgl. niebezpieczne warunki pracy otrzymają z dniem 1 września 1946 r. niektóre kategorie pracowników fizycznych i umysłowych dołowych stawkę płacy zasadniczej o 15% wyższą niżli w tabeli zaszeregowania; zaś na kopalni Nowa Ruda — Zjednoczenie Dolnośląskie — stawkę płac o 25% wyższą, niżli w tabeli zaszeregowania.

Kategorie pracowników dołowych, którzy będą objęci na wymienionych kopalniach podwyższoną stawką płac, ustalone zostały przez Komisję Techniczną i zatwierdzone przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego.

Dla tych kategorii pracowników, dla których Komisja Techniczna ustaliła podwyższone stawki płacy zasadniczej, tę podwyższoną stawkę należy traktować jako nową stawkę zasadniczą i przyjmować ją jako podstawę do zawierania akordów i ustalania zarobku zasadniczego. Wszelkie przewidziane układem zbiorowym dodatki oblicza się w tych przypadkach od zarobku

zasadniczego obliczonego na podstawie tych podwyższonych stawek, za wyjątkiem dodatku zachodniego (Nowa Ruda), który winien być wypłacany ściśle w wysokości podanej w tabeli płac, jako dodatek zryczałtowany.

Protokół niniejszy sporządzony został w 3 egzemplarzach, z których otrzymują po 1 egzemplarzu:

- 1) Ministerstwo Przemysłu w Warszawie,
- 2) Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego w Katowicach,
- 3) Zarząd Główny Centralnego Związku Zawodowego Górników w Katowicach.

Warszawa, dnia 5 października 1946 r.

Centralny Zarząd
Przemysłu Węglowego:

- (—) inż. F. Topolski
- (—) inż. W. Żuławski
- (—) inż. B. Krupiński
- (—) M. Piórowicz

Zarząd Główny
Centralnego Związku Zawodowego
Górników:

- (—) R. Nieszpołek
- (—) P. Wojas
- (—) J. Zdziarek-Mirski
- (—) J. Wyszyński

UKŁAD ZBIOROWY PRACY dla PRACOWNIKÓW PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO

Pomiędzy Centralnym Zarządem Przemysłu Węglowego, mającym siedzibę w Katowicach, z jednej strony, a Zarządem Głównym Centralnego Związku Zawodowego Górników, mającym siedzibę w Katowicach, z drugiej strony, zawarty został w dniu 5 października 1946 r. układ zbiorowy pracy treści następującej:

Rozdział I

Cel, zasięg i czas trwania układu

Art. 1

(1) Układ niniejszy ustala warunki pracy i płacy i określa związane z pracą i płacą zobowiązania stron podpisujących układ.

(2) Przez użyte w układzie określenie Dyrekcja rozumie się Dyrekcję poszczególnego zakładu pracy, przez Związek — właściwe organa Związku.

Art. 2

Wspólnym dążeniem stron jest podniesienie jakości produkcji, podniesienie wydajności i dyscypliny pracy, z jednoczesnym polepszeniem bytu pracujących.

Art. 3

(1) Układ niniejszy obowiązuje we wszystkich zakładach pracy objętych organizacjami podpisujących układ stron i dotyczy wszystkich zatrudnionych w tych zakładach pracowników fizycznych i pracowników umysłowych.

(2) a) Układ ten obowiązuje również przedsiębiorców górniczych, w zakresie prac wykonywanych przez nich na kopalniach i zakładach ubocznych przemysłu węglowego.

- b) Przedsiębiorców górniczych można zatrudniać jedynie przy pracach specjalnych, jak: wiercenie, pogłębianie szybów itp. kapitalnych robotach przygotowawczych i poszukiwawczych, a także przy pracach dorywczych, szczególnie przy ładowaniu ze zwalów i na zwaly.

(3) Układ nie obejmuje zakładów gospodarstwa rolno-leśnego.

Art. 4

(1) Układ niniejszy zostaje zawarty na okres poczynając od dnia 1 września 1946 r. do dnia 31 marca 1947 r.

(2) Układ niniejszy może być wypowiedziany przez każdą ze stron listem poleconym, wystanym pod adresem strony przeciwnej, na jeden miesiąc przed upływem ważności układu.

(3) W piśmie zawierającym wypowiedzenie, strona wypowiadająca określi, czy wypowiedzenie dotyczy całego układu, czy też poszczególnych jego części i których.

(4) W wypadku całkowitego lub częściowego wypowiedzenia układu, strony przystąpią natychmiast do zawarcia nowego układu w całości lub tej części, której wypowiedzenie dotyczyło.

(5) Jeżeli żadna ze stron nie wypowiedziała we właściwym terminie układu, przedłuża się on automatycznie na okres dalszych 6-ciu miesięcy, po upływie których, układ ten bez potrzeby wypowiedzenia przez którąkolwiek ze stron, rozwiązuje się i winien być zawarty na nowo.

Rozdział II

Przyjmowanie i zwalnianie pracowników

Art. 5

Przyjmowanie do pracy i zwalnianie z pracy pracowników należy do Dyrekcji, po uprzednim uzgodnieniu na piśmie z radą zakładową.

Uzgodnienie z radą zakładową nie jest potrzebne przy mianowaniu przez instytucje nadrzędne zakładu: kierownika, jego zastępców, głównych kierowników technicznych, administracyjnych i personalnych.

Art. 6

W razie braku uzgodnienia przy przyjmowaniu i zwalnianiu wg. art. 5, ust. 1, decyzja należy do nadrzędnych organizacji związkowych i przemysłowych, z prawem dalszego odwołania

się na piśmie do Komisji Pojednawczo-Rozjemczej przy właściwym Inspektorze Pracy.

Art. 7

Przy przyjmowaniu nowych pracowników Dyrekcja i rada zakładowa winny dać pierwszeństwo, przy równych kwalifikacjach, członkom Związku Zawodowego, zdemobilizowanym wojskowym, członkom rodzin zmobilizowanych, dawnym pracownikom zakładu pracy, uczestnikom walk o wolność narodu, osieroconym członkom ich rodzin, repatriantom oraz posiadającym liczną rodzinę.

Art. 8

Pracownik będący członkiem Zarządu Związku lub powołany przez Związek zgodnie z art. 54 niniejszego układu do pełnienia zadań o znaczeniu państwowym lub społecznym, może być zwolniony z pracy tylko z ważnych przyczyn, lub z winy pracownika — w każdym wypadku za uprzednią zgodą Związku. W razie nieuzgodnienia sprawa ulega przekazaniu do Komisji Pojednawczo-Rozjemczej przy właściwym Inspektorze Pracy.

Rozdział III

Warunki pracy

A. Płace

Art. 9

(1) Płace pracowników fizycznych opierają się na systemie wynagrodzenia:

- a) w kopalniach węgla
pod ziemią — dniówkowym i akordowo-premiowym,
- b) w kopalniach węgla
na powierzchni — dniówkowym i akordowym (bez premii),
- c) w zakładach objętych przez Zjednoczenie Fabryk Maszyn i Sprzętu Górniczego — godzinowym i akordowym (bez premii),
- d) we wszystkich pozostałych zakładach pracy — dniówkowym i akordowym (bez premii).

(2) Zarobki wypłaca się w dwóch ratach, a mianowicie: zaliczkę i resztę.

Z całego miesięcznego zarobku wypłaca się około 55%-wą zaliczkę dnia 1-go następnego miesiąca. Wypłata reszty zarobku następuje 15-go następnego miesiąca.

(3) Zaliczki nadzwyczajne, zaliczki na ziemniaki itp. należy potrącać stosunkowo, zarówno z zaliczki, jak i z reszty. Podatki, czynsze, światło, wodę itp. potrąca się przy wypłacie reszty.

(4) Jeżeli wypłata przypada na niedzielę lub ustawowe święto, to należy ją przełożyć na poprzedzający dzień powszedni.

(5) Zarobki powinny być wypisane wyraźnie na karcie lub na forebce zarobkowej. Ilość dniówek, wzgl. godzin płatnych na dniówki lub w akordzie (ugodzie), jako też zarobki dniówkowe i akordowe (ugodowe), należy podać oddzielnie.

(6) Podjęcie zarobku przez pracownika nie może się odbywać w czasie jego pracy.

(7) Potrącenia ogólne na cele społeczne mogą być dokonywane tylko w następujący sposób: Najpierw wydaje opinię rada zakładowa; w razie wydania opinii pozytywnej, rada zwraca się do załogi i jeżeli otrzyma większość, to wtedy sprawę traktuje się jako wniosek załogi. Mimo to każdy pracownik może zdeklarować w ciągu tygodnia, że nie chce należeć do akcji składowej.

Art. 10

Przy ustalaniu wynagrodzenia za pracę winna być przestrzegana zasada jednakowej płacy za równą pracę.

Zasada ta ma również zastosowanie w odniesieniu do kobiet i pracowników młodocianych.

W odniesieniu do pracowników młodocianych zasadę tę należy rozumieć w ten sposób, że jeżeli pracownikowi młodocianemu powierza się pracę, którą normalnie wykonywa pracownik dorosły i za wykonanie której przewidziana jest w obowiązującej tabeli zaszeregowania stawka wyższa niż ta, którą pracownik ten jest opłacany jako młodociany, wówczas należy takiego pracownika młodocianego za ten czas, kiedy pracę taką spełnia, wynagradzać wg. tej wyższej stawki.

Art. 11

Płace pracowników umysłowych oparte są na miesięcznym systemie wynagrodzenia.

Art. 12

Tabele płac, tabele zaszeregowania z wyjaśnieniami dotyczącymi zaszeregowania, sposoby obliczania płacy akordowej,

określenie norm produkcyjnych, podane są w załącznikach, a mianowicie:

- zał. Nr 1 — Tabela płac dla pracowników fizycznych.
- " " 2 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla, z objaśnieniami.
- " " 3 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w koksowniach.
- " " 4 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w brykietowniach.
- " " 5 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych członków zawodowych straży pożarnych.
- " " 6 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych przy konwojowaniu towarów i pracach aprowizacyjnych.
- " " 7 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w charakterze kierowców samochodowych, pomocników kierowców oraz fachowców w warsztatach samochodowych.
- " " 8 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych członków straży przemysłowej.
- " " 9 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w zakładach pracy objętych przez Zjednoczenie Biur Projektowo-Montażowych dla Górnictwa.
- " " 10 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w zakładach pracy objętych przez Zjednoczenie Fabryk Maszyn i Sprzętu Górniczego.
- " " 11 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w zakładach pracy objętych przez Zjednoczenie Przedsiębiorstw Wiertniczo-Górnich, z objaśnieniami o sposobie obliczania zarobków akordowych.
- " " 12 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w tartakach objętych przez Centralę Dostaw Drzewnych dla Przemysłu Węglowego.
- " " 13 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w cegielniach objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego.
- " " 14 — Wyjaśnienia o sposobie obliczania zarobku akordowego w kopalniach węgla.
- " " 15 — Wyjaśnienia o sposobie obliczania zarobku akordowego w innych zakładach pracy, poza kopalniami węgla.

- zał. Nr 16 — Określenie norm produkcyjnych w zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego.
- „ „ 17 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w prażalni łupku przy kopalni „Nowa Ruda”.
- „ „ 18 — Tabela zaszeregowania dla pracowników fizycznych młodocianych zatrudnionych w zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego.
- „ „ 19 — Wyjaśnienia o czasie pracy pracowników fizycznych zatrudnionych w tzw. pogotowiu pracy.

Art. 13

W wypadku stosowania wynagrodzenia akordowego lub akordowo-premiowego Dyrekcja winna podać pracownikom na piśmie wysokość płacy za wykonanie określonej pracy, w sposób jasny i nie wzbudzający żadnych wątpliwości.

Art. 14

(1) Pracownicy fizyczni pracujący na akord, którzy z przyczyn od nich niezależnych nie osiągnęli zarobku odpowiadającego stawce dniówkowej, wzgl. godzinowej (bez zachęty akordowej), otrzymują zapłatę godzinową wzgl. dniówkową (bez zachęty akordowej).

(2) Pracownicy fizyczni pod ziemią, dla których przyjęto jako podstawę do ustalenia akordu premiowego przewidziane w tabeli zaszeregowania stawki akordowe, otrzymują w tym wypadku zapłatę dniówkową w wysokości stawek akordowych.

Art. 15

Za czas stracony w zakładzie pracy z powodu postoju niezależnego od pracownika, winien otrzymać:

- a) pracownik zatrudniony na dniówkę — normalną zapłatę dniówkową lub godzinową,
- b) pracownik zatrudniony w akordzie — zapłatę wg. art. 14.

Art. 16

Normalne stawki wynagrodzenia za pracę ulegają podwyżce wynoszącej:

- 1) 10% przy wynagrodzeniu — a) w wypadku stałego zatrudnienia na noc,
b) w wypadku zlecenia pracy na noc, zamiast pracy dziennej,
c) w wypadku, gdy pracownik zatrudniony na zmiany przepracuje na noc więcej jak 6 kolejnych dni roboczych lub więcej jak pełny tydzień, wówczas pracownik ten otrzymuje dodatek za pracę nocną tylko za dniówki nocne przepracowane ponad 6 dni roboczych wzgl. pełny tydzień.
- 2) 50% przy wynagrodzeniu za pracę w 2-ch pierwszych godzinach nadliczbowych,
- 3) 100% przy wynagrodzeniu za trzecią i następne godziny nadliczbowe, za pracę w niedziele i dni świąteczne, za pracę w godzinach nadliczbowych przypadających w porze nocnej. Za porę nocną uważa się czas od godziny 22-giej do 6-tej. Za pracę w niedziele i święta uważa się czas od godziny 6-tej dnia świątecznego do 6-tej następującego po nim dnia roboczego.

Art. 17

Zarobek za godziny nadliczbowe oraz podwyżki powyższe dla pracowników płatnych miesięcznie winny być obliczone przy założeniu, że miesiąc ma 200 godzin roboczych, tzn., że aby otrzymać zarobek godzinowy, należy zasadniczy zarobek miesięczny podzielić przez 200.

Art. 18

Za dokonane wynalazki i ulepszenia techniczne Dyrekcja po porozumieniu z radą zakładową winna przyznawać pracownikom nagrody lub premie wedle oddzielnie ustalonych norm regulaminowych.

B. Zaopatrzenie dodatkowe

Art. 19

Dyrekcja jest odpowiedzialna za prawidłowy i terminowy rozdział pracownikom i członkom ich rodzin kart dostarczanych w ramach kartkowego systemu zaopatrzenia.

Art. 20

Dyrekcja obowiązana jest do urządzenia na terenie zakładu stołówki i wydawania pracownikom bezpłatnych, należycie przyrządzonych obiadów. Na zakup artykułów żywnościowych Dyrekcja obowiązana jest przeznaczać zł. 600,—, a na Ziemiach Odzyskanych zł. 800,— miesięcznie na pracownika. W kwotach tych mieści się dopłata z Funduszu Apropowizacyjnego. Do dnia 31 października 1946 r. Dyrekcja przeznacza na zakup artykułów żywnościowych zł. 300,— a na Ziemiach Odzyskanych zł. 500,— miesięcznie na pracownika.

Ponadto Dyrekcja ponosi całkowite koszty administracyjne, obsługi, opatu, lokalu itp. koszty utrzymania stołówki.

Art. 21

Rada zakładowa może na żądanie pracowników uchwalić dopłatę z ich strony na dalszy zakup artykułów żywnościowych dla stołówki.

Art. 22

Pracownikom, którzy nie mogą korzystać ze stołówki, przysługuje zwrot kwot wypłacanych przez Dyrekcję na zakup artykułów żywnościowych w następujących wypadkach:

- a) stałego pełnienia czynności służbowych poza miejscowości, w której prowadzona jest stołówka,
- b) delegacji służbowej,
- c) zwolnienia od pracy przez lekarza wskutek choroby,
- d) urlopu wypoczynkowego (wczasów), za wyjątkiem korzystających z wczasów w domach wypoczynkowych.

Pracownik winien zgłosić, że nie będzie korzystał ze stołówki przynajmniej na 1 dzień naprzód, z wyjątkiem nagłych wypadków, zachorowań, wzgl. nagłego wyjazdu.

Pracownicy nie korzystający ze stołówki z własnej woli nie są uprawnieni do poboru jakichkolwiek kwot z tego tytułu.

Art. 23

Prawo do korzystania ze stołówki nabywa pracownik z dniem przyjęcia go do pracy.

Art. 24

(1) Dyrekcje zakładów pracy wypłacają pracownikom za ich każde dziecko uczące się w szkołach państwowych i prywatnych wszystkich stopni, następujące kwoty:

- a) w szkołach powszechnych 50,— zł.

b) w szkołach średnich i wyższych do 200,— zł. miesięcznie w czasie roku szkolnego, za miesiące nauki udowodnione przedłożeniem co kwartał zaświadczenia władzy szkolnej o uczęszczaniu dzieci do szkoły.

(2) Za dzieci uczęszczające do szkół średnich i wyższych dokonywać się będzie wypłat wyżej określonych jedynie na podstawie pokwitowań, stwierdzających faktyczne uiszczenie opłaty szkolnej, jednak nie wyżej, niż zł. 200,— miesięcznie.

(3) Kwoty te należy wypłacać za dzieci uczące się:

a) w szkołach powszechnych w wieku do lat 15

b) w szkołach średnich w wieku do lat 22

c) w szkołach wyższych w wieku do lat 25

(4) Za uczniów i uczennice korzystających z jakichkolwiek stypendiów i dotacji przemysłu węglowego, nie należy dokonywać tych wypłat.

(5) Z wypłat tych nie mogą korzystać pracownicy za dzieci uczące się na wszelkiego rodzaju kursach.

Art. 25

Dyrekcja winna ułatwić pracownikom dokształcanie się poza pracą w wykonywanym przez nich zawodzie przez organizowanie odpowiednich bezpłatnych kursów zawodowych.

Art. 26

Dyrekcja winna zwracać kształcącym się pracownikom młodocianym ponoszone przez nich opłaty szkolne wg. tych samych zasad jak dla dzieci pracowników (art. 24).

Art. 27

(1) Pracownik żywiciel rodziny otrzymuje dodatek rodzinny na żonę niepracującą, jak również na każde dziecko do lat 15, lub uczęszczające do szkół średnich i wyższych do lat 25, albo na dziecko niezdolne do pracy, bez ograniczenia wieku:

a) pracownik umysłowy — zł 50,— miesięcznie,

b) pracownik fizyczny — zł. 2,— za każdy dzień pracy.

(2) Dodatek rodzinny winien być wypłacany również za okres czasów (urlopu) i zwolnień z art. 52, 53 i 60 niniejszego układu zbiorowego.

(3) Za żywicieli rodzin uważa się także pracowników nieżonatych, lub pracownice niezamężne, którzy na skutek obowiązku utrzymywania niezdolnych do pracy dziadków, rodziców oraz dzieci nieślubnych lub przybranych, albo rodzeństwa do lat 15-tu,

utrzymują własne gospodarstwo domowe. Pracownicy ci obowiązani są dostarczyć zaświadczenie swojej gminy lub gospodarza domu, stwierdzające ilość osób utrzymywanych i okoliczność, że wraz z nimi mieszkają i wówczas otrzymują oni dodatek rodziny na dzieci do lat 15-tu wg. punktu 1-go niniejszego artykułu.

(4) W każdej rodzinie można uznać za żywiciela tylko jedną osobę zdolną do zarabkowania, a mianowicie najwięcej zarabiającą, bez względu na miejsce zarabkowania.

(5) Jeżeli utrzymywani członkowie rodziny posiadają własne dochody, to uznanie za żywiciela rodziny następuje tylko wtedy, gdy łączne dochody utrzymywanych członków rodziny nie przekraczają zł. 1.000,— miesięcznie.

(6) Pracownik jest obowiązany zawiadomić zakład pracy o zmianach w rodzinie i gospodarstwie domowym, które mają wpływ na zmianę lub zaprzestanie wypłacania dodatku rodzinnego na żonę i dzieci.

Obowiązek zakładu pracy do płacenia dodatku rodzinnego zaczyna się z pierwszym dniem miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Przy zmianach liczy się miesiące zaczęte za pełne.

C. Czas pracy

Art. 28

(1) Normalny czas pracy wynosi 8 godzin dziennie, w soboty 6 godzin, razem tygodniowo 46 godzin, płatne za 46 godzin.

Wszelkie dalsze godziny pracy opłacane są jako godziny nadliczbowe wg. przepisów art. 16 niniejszego układu zbiorowego.

(2) W kopalniach węgla, z uwagi na okres odbudowy kraju, faktyczny czas pracy na powierzchni wynosi nadal 48 godzin tygodniowo, z czego 2 godziny (w sobotę) traktować należy jako pracę w godzinach nadliczbowych.

(3) Czas pracy pracowników zatrudnionych pod ziemią regulują postanowienia odpowiednich ustaw, przy czym czas pracy liczy się od wejścia do klatki na powierzchnię do wyjścia z klatki na powierzchnię, tzn., że pracownik fizyczny, który zjedzie pierwszym zjazdem, powinien wyjechać pierwszym wyjazdem.

Przeprowadzenie tego postanowienia będzie kontrolowane w sposób, jaki uzgodni Dyrekcja kopalni z radą zakładową.

(4) Sygnaliści, maszyniści, strażacy pożarni, jako też wszyscy pracownicy fizyczni zatrudnieni przy obsłudze urządzeń będących stale w ruchu, powinni oczekiwać zmiany na miejscu pracy.

Pracownicy fizyczni pod ziemią, którzy muszą oczekiwać zmiany na miejscu pracy, jeśli odległość od podszybia do miejsca pracy, wynosi więcej niż $\frac{1}{2}$ km, otrzymują za przedłużoną obecność na dole następujące wynagrodzenie:

Za drogę od $\frac{1}{2}$ do $1\frac{1}{2}$ km — $\frac{1}{16}$ zarobku dniówkowego za każdy dzień pracy, jednak bez dodatku za pracę nadliczbową z tego tytułu. Za każdy rozpoczęty dalszy kilometr drogi podwyższa się to specjalne wynagrodzenie o dalszą $\frac{1}{16}$ dniówki.

(5) Skrócenie czasu pracy, które okaże się konieczne z powodu braku zbytu, materiałów, prądu, wagonów itp., winno być uregulowane przez Dyрекcję zakładu w porozumieniu z radą zakładową.

(6) O ile w dniach przed wielkimi świętami czas pracy ulegnie skróceniu, to w tych dniach wypłaca się zarobek tylko za czas rzeczywiście przepracowany.

(7) Przy niedozwolonym, samowolnym skróceniu czasu pracy przez pracowników fizycznych, następuje zmniejszenie ich zarobku, odpowiadające straconemu czasowi pracy, tak dla pracowników dniówkowych, jak i akordowych (ugodowych). Za podstawę do zmniejszenia zarobku z powodu straconego czasu pracy będzie wzięty właściwy zarobek dniówkowy.

(8) Dniami wypoczynkowymi i wolnymi od pracy są niedziele i ustawowe dni świąteczne.

Zatrudnienie w niedziele i święta — poza wypadkami przewidzianymi w odpowiednich przepisach o czasie pracy — może być dokonywane tylko po uprzednim uzgodnieniu ze Związkiem.

W wypadkach, gdy wskutek warunków produkcyjnych zajdzie konieczność jednorazowego przeniesienia dnia wypoczynkowego na dzień powszedni, należy na to uzyskać tylko zgodę rady zakładowej.

Art. 29

(1) Czas rozpoczęcia i ukończenia pracy oraz przerwy wypoczynkowej ustalony będzie przez Dyрекcję w porozumieniu z radą zakładową.

(2) Na kopalniach węgla można wprowadzić dla pracowników zatrudnionych na powierzchni — stosownie do wymagań ruchu — przerwy w celu odpoczynku lub przyjęcia posiłku. Przerwy te mogą wynosić w warsztatach 15 minut, w sortowniach, według technicznych możliwości, najwyżej 45 minut. Przedłużenie przerwy na sortowniach najwyżej do jednej godziny (zamiast 45 minut) może nastąpić tylko w wypadkach nadzwyczaj poważnych trudności technicznych i to za zgodą Okręgowego Inspek-

fora Pracy. Przerw tych nie wlicza się do czasu pracy. Przerwy te nie mogą być stosowane na początku i na końcu każdej dniówki.

Art. 30

Przedłużenie czasu pracy lub prowadzenie pracy w niedzielę lub dzień świąteczny, niezależnie od uzyskania zezwoleń właściwych władz, winno być uzgodnione z radą zakładową. Nie dotyczy to tych przypadków, w których ustawa przewiduje dłuższy czas pracy dla poszczególnych grup pracowników (np. ruch ciągły).

W przypadku konieczności przedłużenia czasu pracy na okres dłuższy niż 4 dni, wymagana jest ponadto uprzednia zgoda Związku.

Art. 31

W zakładach lub ich oddziałach o ruchu ciągłym, Dyrekcja w porozumieniu z radą zakładową ustali schemat i wykaz imienny pracowników, wg. których dzień wypoczynkowy dla poszczególnych pracowników zostanie przesunięty na dzień powszedni. W każdym razie pracownik winien co trzecią niedzielę mieć wolną od pracy.

D. Miejsce pracy, narzędzia, ubrania robocze

Art. 32

(1) Przyjmując pracownika, Dyrekcja obowiązana jest wskazać mu miejsce robocze, oraz przydzielić narzędzia pracy.

(2) Narzędzia wymagające naprawy wskutek normalnego zużycia naprawia się bezpłatnie. Narzędzia, które przez normalne, właściwe używanie stały się nieużyteczne, zamienia się na nowe za zwrotem zniszczonych. Skrzyń na narzędzia dostarcza się bezpłatnie.

(3) Materiały wybuchowe dla robót górniczych nie mogą być zaliczane powyżej kosztów własnych. Cenę materiałów wybuchowych ogłasza się w każdym miesiącu przez wywieszkę.

Przestrzelanego materiału wybuchowego nie oblicza się, o ile zostało stwierdzone, że przestrzelanie materiału nie nastąpiło z winy pracownika.

(4) Hełmów ochronnych dostarcza się za $\frac{1}{3}$ kosztów własnych, przy czym stosowane już lepsze warunki oddawania hełmów nie mogą być pogorszone.

(5) Pracownikom zatrudnionym przy smarowaniu i remoncie maszyn dostarcza się mydła lub proszku do mycia rąk.

(6) Woda do picia, glina do nabijania otworów strzałowych, ciężkie narzędzia i drzewo budulcze, powinny być dostarczone możliwie jak najbliżej przodka.

Art. 33

(1) Pracownik odpowiada za całość przydzielonych mu narzędzi pracy i ubrania roboczego lub ochronnego i winien zwrócić koszt tych przedmiotów, jeśli uległy one uszkodzeniu lub utracie z jego winy lub niedbalstwa. Koszt ten ustala Dyrekcja w porozumieniu z radą zakładową, biorąc pod uwagę czas użytkowania, stopień zużycia narzędzi lub ubrania.

(2) a) Dyrekcja kopalni dostarcza lamp bezpieczeństwa w stanie gotowym do użytku, przy czym pracownicy płacą za naprawę tylko w tym przypadku, gdy zepsucie nastąpiło rozmyślnie lub z powodu niedbalstwa.

b) Wszyscy pracownicy płacą przy wymianie lampy karbidowej, za zwrotem starej lampy, zł. 75,— za lampę, potrącalne w 5 ratach miesięcznych. Naprawa lamp karbidowych będzie wykonana na koszt zakładu, o ile zepsucie nastąpiło z powodu wadliwości lampy lub normalnego jej zużycia.

(3) Jeśli pracownicy fizyczni pracują w miejscach nieoświetlonych, w których stosuje się światło otwarte, wtedy otrzymują oni bezpłatnie karbid w następującej ilości:

a) Przodownikom, górnikom, młodszym górnikom, ładowaczom, cieślom górniczym, budowniczym, rurkarzom i górnikom rabunkowym, za przepracowaną pełną dniówkę — 300 gramów,

b) wszystkim innym wskazanym pod (3) pracownikom fizycznym pod ziemią — 200 gramów.

Karbid należy wydawać z góry na okres dwóch tygodni.

Za nieprzepracowane dniówki należy potrącić odpowiednią ilość karbidu z ilości należnej w następnym okresie.

(4) Ilości wydane przez kopalnię ponad tę normalną ilość pracownikom, nieposiadającym innego oświetlenia domowego, oblicza się po przeciętnej cenie w handlu drobnym.

(5) Sprzedaż karbidu wydawanego stosownie do postanowień tego artykułu pracownikom przemysłu węglowego przez tych pracowników osobom trzecim jest surowo zakazana.

(6) Dyrekcja obowiązana jest do wskazania pracownikowi miejsca na przechowanie przydzielonych mu narzędzi pracy i ubrania roboczego.

Art. 35

Jeśli pracownik został przyjęty z własnymi narzędziami, należy mu się wynagrodzenie za ich zużycie w wysokości ustalonej przez Dyрекcję i radę zakładową.

Rozdział IV

Warunki socjalne

A. Urlopy i wczasy

Art. 36

- (1) a) Każdy pracownik ma w każdym roku kalendarzowym prawo do wczasów, o ile przebędzie okres wyczekiwania. Okres wyczekiwania wynosi 6 miesięcy.
b) Okres wyczekiwania nie ulega przerwie, jeżeli pracownik przechodzi z jednego zakładu pracy objętego przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego do innego zakładu pracy objętego przez tenże Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego, a przerwa w pracy nie przekracza 21 dni.
c) Pracownicy niezatrudnieni przedtem w zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węgl. otrzymują pierwsze wczasy w tym roku kalendarzowym, w którym upłynie ich okres wyczekiwania.
- (2) Długość wczasów zależna jest od czasu przepracowanego w górnictwie lub w zakładach objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego.

Przez pracę w górnictwie rozumie się pracę w górnictwie węglowym, jak i pracę w kopalniach ropy naftowej, soli, rudy itp., i to zarówno w kraju, jak i zagranicą.

(3) W zasadzie wczasów nie należy przerywać ani dzielić. W okresie czasu od 1 maja do 30 września z wczasów winno korzystać najmniej 50% ogólnej liczby pracowników zatrudnionych w zakładzie.

(4) O udzieleniu wczasów (urlopu) należy powiadomić pracownika nie później, niż 14 dni przed rozpoczęciem wczasów.

(5) Ogólny plan podziału wczasów pomiędzy załogę należy ustalić w porozumieniu z radą zakładową.

O tym, kiedy dany pracownik fizyczny ma rozpocząć wczasy, decyduje kierownictwo ruchu danego oddziału, o tym zaś, kiedy ma rozpocząć urlop pracownik umysłowy, decyduje Dyrekcja zakładu.

(6) Początek wczasów dla kobiet po porodzie nie może być wyznaczony wcześniej, niż 6 tygodni od dnia porodu.

(7) Każdy pracownik obowiązany jest zastąpić pracownika, także z innej kategorii, na czas, gdy ten jest na wczasach (urlopie).

(8) W przypadku, gdy pracownik nie otrzymał w danym roku kalendarzowym wczasów (urlopu) z winy zakładu pracy, należy mu udzielić wczasów w następnym roku kalendarzowym i to nie później, niż do dnia 31 marca.

(9) Zwolnienie pracownika przed dniem, w którym miał zacząć korzystać z wczasów, nakłada na zakład pracy obowiązek wypłacenia wynagrodzenia za niewykorzystane wczasy (urlop), jeżeli w chwili wypowiedzenia umowy o pracę pracownik przebył już okres wyczekiwania.

(10) Kto z wczasów (urlopu) z własnej winy w wyznaczonej kolejności nie skorzystał, traci prawo do wczasów w danym roku kalendarzowym i to bez wynagrodzenia.

(11) Wczasy nie mogą przypadać na okres wypowiedzenia.

(12) Pracownik traci prawo do wczasów, jeżeli sam rozwiązał umowę o pracę, lub jeśli rozwiązanie umowy nastąpiło bez wypowiedzenia z winy pracownika.

(13) Pracownik traci prawo do otrzymania wynagrodzenia za okres wczasów (urlopu), jeżeli w tym okresie pracował zarobkowo w innym przedsiębiorstwie.

(14) Kwoty, które z tego tytułu nie zostaną pracownikowi wypłacone lub po wypłaceniu ściągnięte, należy przekazać radzie zakładowej na cele kulturalno-oświatowe całej załogi.

(15) Wynagrodzenie za dzień wczasów — dzień roboczy — oblicza się przez podzielenie rzeczywistego zarobku pracownika fizycznego (bez dodatku rodzinnego) z ostatnich trzech miesięcy kalendarzowych przez ilość dni przez niego w tym okresie rzeczywiście przepracowanych.

(16) Wczasy wynoszą:

a) dla pracowników fizycznych, którzy przepracowali w górnictwie lub w zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego poniżej 3-ch lat — 8 dni rob.

b) dla pracowników fizycznych, którzy przepracowali w górnictwie lub w zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego ponad 3 lata do 10 lat — 15 dni rob.

c) dla pracowników fizycznych, którzy przepracowali w górnictwie lub w zakładach pracy

objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu
Węglowego ponad 10 lat

— 1 mies. kal.

d) dla inwalidów o sprawności obniżonej ponad
50%

— co najmniej
15 dni rob.

e) dla młodocianych, którzy w dniu 1 kwietnia
danego roku nie ukończyli jeszcze 18 lat — 14 dni rob.

(17) Postanowienia niniejszego artykułu dotyczą wyłącznie
pracowników fizycznych.

Długość i sposób wymierzania urlopów dla pracowników
umysłowych regulują odpowiednie przepisy ustawowe.

Art. 37

Pracownik nie może zrzec się prawa do korzystania z urlopu
wzamian za wynagrodzenie dodatkowe wypłacone mu przez
Dyrekcję.

Art. 38

Wczasy i urlopy dla pracowników młodocianych powinny
być przyznawane w okresie wakacji szkolnych.

B. Kultura i oświata

Art. 39

Dyrekcja jest obowiązana do zaprenumerowania „Związkowca” i „Robotniczego Przeglądu Gospodarczego” — organów Komisji Centralnej Związków Zawodowych, a rada zakładowa powinna udostępnić je pracownikom przez wywieszenie na widocznym i dostępnym miejscu lub za pośrednictwem świetlicy przy zakładzie pracy.

Art. 40

Dyrekcja winna oddać do dyspozycji rady zakładowej odpowiednio wyposażony lokal na biura i świetlicę.

Art. 41

Dyrekcja obowiązana jest do przeprowadzenia na życzenie i na rzecz Związku bezpłatnego inkasa składek członkowskich przez potrącenie przy wypłacie wynagrodzenia za pracę 1% od sumy całkowitego wynagrodzenia pracownika będącego członkiem Związku.

Art. 42

W zakładach liczących ponad 200 pracowników Dyrekcja jest zobowiązana zaangażować na swój koszt kierownika świetlicy w porozumieniu ze Związkiem.

W zakładach pracy zatrudniających poniżej 200 pracowników świetlice już istniejące winny być utrzymane nadal.

O ile praca w świetlicy nie wypełnia kierownikowi świetlicy całego dnia pracy, może on być zatrudniony przy innej pracy, możliwie odpowiadającej jego kwalifikacjom.

C. Ochrona i higiena pracy

Art. 43

Dyrekcja obowiązana jest urządzić na terenie zakładu punkt sanitarny, obsługiwany przynajmniej przez jednego przeszkolonego pracownika lub 1 sanitariusza (sanitariuszkę). Sanitariusz może w czasie wolnym od pracy w swoim zakresie być zatrudniony przy innej pracy, odpowiadającej jego kwalifikacjom. Punkt sanitarny winien posiadać apteczkę i być zaopatrzony w narzędzia lekarskie i leki niezbędne w niesieniu pomocy w nieszczęśliwych wypadkach przy pracy.

Art. 44

Dla wszystkich oddziałów zakładu nie posiadającego łaźni winny być urządzone umywalnie zaopatrzone w ręczniki.

Art. 45

We wszystkich oddziałach zakładu winna znajdować się czysta bieżąca woda do picia wzgl., w razie braku tejże, naczynie z przegotowaną wodą do picia oraz pewna ilość kubków i urządzenie do ich płukania.

Art. 46

Jeżeli zakład nie posiada własnej łaźni, winna Dyrekcja wydać każdemu pracownikowi raz na tydzień bilet do łaźni miejskiej, o ile taka istnieje w danej miejscowości.

Art. 47

(1) Pracownicy fizyczni zatrudnieni przy robotach w szybie, przy czyszczeniu kotłów, przy specjalnie brudnych remontach

maszyn poza warsztatem, oraz smarowacze otrzymują, w miarę możliwości, ubrania ochronne.

(2) Pracownicy pracujący stale w wodzie otrzymują buty gumowe.

(3) Kierowcy samochodów oraz ich pomocnicy otrzymują raz na rok ubrania robocze (kombinezony).

(4) Członkowie zawodowych i ochotniczych straży pożarnych otrzymują raz na rok, w miarę możliwości otrzymania przydziału z Ministerstwa: 1 czapkę, 1 bluzę roboczą, 1 spodnie robocze i 1 parę butów (saperek).

(5) Ubrania ochronne, buty itp. wymienione w punktach od 1—4 niniejszego artykułu, pozostają własnością zakładu pracy i winny być zwrócone w przypadku zwolnienia pracownika.

W razie zagubienia lub zniszczenia tych przedmiotów, winien pracownik zwrócić ich koszt, analogicznie jak w art. 33 punkt 1.

Art. 48

Pranie i reperacja odzieży ochronnej lub roboczej wydanej pracownikom na podstawie art. 47 niniejszego układu odbywa się na koszt i staraniem zakładu pracy.

D. Ubezpieczenia

Art. 49

Czas zużyty przez pracownika w godzinach pracy w zakładowym punkcie sanitarnym będzie wynagradzany na równi z czasem przepracowanym wg. stawki dniówkowej, analogicznie jak w art. 15.

Art. 50

W czasie trwania choroby pracownik korzysta tak, jak pracujący, z prawa do kart dostarczanych w ramach kartkowego systemu zaopatrzenia.

Art. 51

Jeżeli lekarz ubezpieczalni stwierdzi, że niezdolność do pracy trwała powyżej trzech dni, pracownik fizyczny otrzyma z zakładu pracy za pierwsze 3 dni tej niezdolności do pracy wynagrodzenie wg. stawki płaconej przez ubezpieczalnię i to, o ile za te 3 dni nie otrzyma zasiłku chorobowego z ubezpieczalni. Celem otrzymania tego wynagrodzenia winien pracownik fizyczny przedstawić zaświadczenie lekarza ubezpieczalni.

Postanowienia te obowiązują do dnia 30 września 1946 r., ponieważ od dnia 1 października 1946 r. sprawę tę regulują przepisy prawne.

Art. 52

(1) Za dniówki utracane z powodu niemożności wykonywania pracy na skutek pełnienia obowiązków wynikających z piastowania mandatów:

- a) członka Rady Narodowej,
- b) ławnika sądu lub samorządu,
- c) członka Rady Ubezpiec. Społ., Zarządu Spółki Brackiej, Zarządu Związku Zawodowego lub z powodu stawianictwa w sądzie z tytułu obowiązku opiekuna (kuratora),

otrzymuje pracownik wynagrodzenie wg. zasad podanych w art. 54.

O konieczności opuszczenia dniówki winien pracownik uprzednio zawiadomić Dyрекcję zakładu pracy.

Zwolnienie z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w innych przypadkach może nastąpić na okres do tygodnia za porozumieniem się Oddziału Związku Zawodowego z Dyрекcją zakładu pracy, a na okres dłuższy po każdorazowym pisemnym wystąpieniu Głównego Zarządu Związku Zawodowego, do Centralnego Zarządu Przemysłu Węglowego.

(2) Pracownicy zwolnieni do spełnienia państwowych lub społecznych obowiązków nie mogą sobie rościć z tego tytułu prawa do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, niedzielę i święta i do diet tj. do zwrotu kosztów strawnego, noclegu i przejazdu.

Art. 53

Powołanie do pracy w Związku Zawodowym, delegowanie przez Związek na kursa i do szkół specjalnych, uważa się za pracę o znaczeniu społecznym w rozumieniu art. 52.

Art. 54

(1) Pracownik fizyczny zwolniony przez Dyрекcję dla wypełnienia państwowych lub społecznych obowiązków, otrzymuje w czasie zwolnienia wynagrodzenie obliczone:

- a) przy zwolnieniu nieprzekraczającym dni 7 — według zarobku, jaki osiągnął w dniu poprzedzającym zwolnienie,
- b) przy zwolnieniu ponad 7 dni — analogicznie, jak wynagrodzenie za okres wczasów (art. 36, p. 15 niniejszego układu).

(2) Pracownik umysłowy otrzymuje za ten czas normalne pobory, tak, jak gdyby pracował.

(3) Wynagrodzenie, o którym mowa, należy się pracownikowi tylko wówczas, jeśli za pełnienie tych obowiązków nie pobiera on żadnej płacy lub płacę niższą, niż jego wynagrodzenie przeciętne w okresie pracy. W tym ostatnim przypadku Dyrekcja obowiązana jest do wypłacenia mu różnicy pomiędzy wynagrodzeniem przeciętnym, a pobieraną płacą.

Art. 55

Pracownik, zwolniony przez Dyrekcję do pełnienia państwowych lub społecznych obowiązków, zachowuje pełne prawa pracownicze. Czas pracy w tej służbie wlicza się do czasu pracy w zakładzie.

Rozdział V

Dyscyplina pracy

Art. 56

Dyrekcja obowiązana jest, niezależnie od wypełnienia odpowiednich przepisów prawnych, uzgodnić z radą zakładową regulamin pracy i umożliwić wszystkim pracownikom zapoznanie się z jego treścią.

Art. 57

Pracownik obowiązany jest do ścisłego przestrzegania regulaminu pracy (art. 56) a w szczególności winien punktualnie rozpoczynać pracę i nie opuszczać miejsca pracy przed wyznaczoną porą, jak również nie opuszczać pracy bez uprzedniego uzgodnienia z Dyrekcją, z wyjątkiem nagłych wypadków.

Art. 58

W przypadku, gdy praca przydzielona pracownikowi nie wypełnia całkowicie jego dnia pracy, Dyrekcja ma prawo dać mu pracę dodatkową, możliwie odpowiadającą jego kwalifikacjom, a w wyjątkowych wypadkach i inną, z zagwarantowaniem jego płacy podstawowej.

Art. 59

Dyrekcja ma prawo nakładania kar zgodnych z regulaminem pracy tylko za zgodą rady zakładowej.

Rozdział VI

Postanowienia specjalne

Art. 60

Pracownik zatrzymuje prawo do wynagrodzenia:

- 1) Za jeden dzień pracy: przy powołaniu do przeglądu woj-skowego, z powodu własnego wesela, pogrzebu rodziców, rodzeństwa lub dziecka,
- 2) za dwa dni pracy: z powodu śmierci żony lub męża, albo urodzenia się dziecka.

Pracownikom fizycznym pracującym w akordzie, zalicza się za te dni ich zarobek, osiągnięty w dniu poprzedzającym zwolnienie z przyczyn podanych wyżej.

Art. 61

Pracownikom powołanym do czynnej służby wojskowej, należy wypłacić jednorazową kwotę równą miesięcznemu wynagrodzeniu pracownika obliczoną według art. 36 punkt (15).

Art. 62

Bezpłatny węgiel opałowy wydaje się wszystkim pracownikom przemysłu węglowego w następujących ilościach:

(1) Pracownicy fizyczni żonaci lub żywiele rodzin oraz nieżonaci, prowadzący własne gospodarstwo domowe, otrzymują rocznie:

- a) wynagradzani stawkami dniówkowymi 56—64 zł. — 6 ton,
- b) wynagradzani stawkami dniówkowymi 66—78 zł. — 7 ton,
- c) wynagradzani stawkami dniówkowymi od 80 zł. wzwyż 8 ton,

(2) Pracownicy umysłowi żonaci lub żywiele rodzin oraz nieżonaci, prowadzący własne gospodarstwo domowe, otrzymują rocznie:

- a) wynagradzani wg. kategorii 14—12 — 6 ton,
- b) wynagradzani wg. kategorii 11— 9 — 7 ton,
- c) wynagradzani wg. kategorii 8— 1 — 8 ton.

(3) Kawalerowie wzgl. pracownice, zamieszkujący przy rodzinach, otrzymują 2 tony rocznie.

(4) Jeśli pracownik fizyczny zostanie przeszeregowany jako pracownik umysłowy i miałby otrzymać deputat węglowy niższy niż ten, jaki otrzymywał będąc pracownikiem fizycznym, wówczas zachowuje on nadal uprawnienia do tej ilości węgla deputatowego, jaką otrzymywał jako pracownik fizyczny.

(5) Pojęcie żywiciela rodziny podane jest w art. 27 p. 3—5.

(6) Rodziny pracowników powołanych do czynnej służby wojskowej, otrzymują te same ilości węgla, do poboru których uprawniony był pracownik powołany do służby wojskowej.

(7) Prawa do poboru bezpłatnego węgla opałowego nabywa pracownik z dniem zawarcia umowy o pracę. Pierwsza dostawa następuje zasadniczo w trzy miesiące po rozpoczęciu pracy. Pierwsza dostawa może na wniosek rady zakładowej nastąpić w poszczególnych wypadkach wcześniej. Okres trzymiesięcznego wyczekiwania nie dotyczy tych pracowników, którzy przechodzą z jednego zakładu pracy objętego przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego do innego zakładu pracy objętego przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego.

(8) Odbiór węgla następuje z kopalni położonej najbliżej miejsca zamieszkania pracownika.

(9) Węgiel odbiera się loco plac kopalni.

(10) Ustaloną ilość węgla opałowego wydaje się pracownikom także podczas ich choroby.

(11) Pracowników rozwiedzionych, owdowiałych i nieżonatych traktuje się jako żonatych, jeżeli udowodnią, że prowadzą całkowicie urządzone gospodarstwo domowe we własnym lub wynajętym mieszkaniu.

(12) Za każdy opuszczony bez usprawiedliwienia dzień pracy pracownik traci prawo do $\frac{1}{100}$ należnej mu ilości bezpłatnego węgla opałowego.

(13) Terminarz dostarczania węgla ustala Dyrekcja zakładu w porozumieniu z radą zakładową.

(14) Bezpłatny węgiel opałowy należy dostarczać w sortymencie 30—50 mm z tym, że w razie braku na kopalni tego sortymentu można wydać węgiel grubszy.

(15) Pracownicy żonaci, żywicieli rodzin i pracownicy nieżonaci prowadzący własne gospodarstwo domowe poza miejscem pracy i zamieszkujący w sypialniach należących do zakładu pracy, otrzymują bezpłatny węgiel opałowy na ogólnych zasadach.

(16) Pracownicy samotni mieszkający w sypialniach należących do zakładu pracy nie otrzymują bezpłatnego węgla opałowego.

Art. 63

(1) Inwalidom i wdowom po pracownikach górniczych wydaje się bezpłatny węgiel opałowy loco kopalnia, gdy udowodnią, że:

a) są Polakami,

- b) prowadzą własne gospodarstwo domowe,
- c) sami lub żadna z osób współnależących do gospodarstwa domowego nie są uprawnieni do poboru bezpłatnego węgla opałowego z racji zatrudnienia w jakimkolwiek zakładzie pracy; w czasie wykonywania tego zatrudnienia uprawnienie do poboru bezpłatnego węgla wg. postanowień tego artykułu spoczywa,
- d) stosunek pracy inwalidy nie został przez Dyрекcję zakładu górniczego (wzgl. Zjednoczenia Przemysłu Węglowego), w którym zatrudniony ostatnio pracował, rozwiązany z winy pracownika, zgodnie z obowiązującymi postanowieniami prawnymi, bez zachowania okresu wypowiedzenia.

(2) Przy zachowaniu warunków podanych w punkcie 1 niniejszego artykułu uprawnienie do poboru bezpłatnego węgla opałowego przysługuje:

w wysokości do 2,5 ton rocznie:

- a) pracownikom, którym przyznano, lub którym przyznana zostanie renta emerytalna, lub pensja Spółki Brackiej (inwalidzka lub starcza), o ile osoby te przepracowały w zakładach przemysłu węglowego położonych na obszarze Państwa Polskiego co najmniej lat 10, a także wdowom po takich pracownikach,
- b) inwalidom wypadkowym, o ile na skutek wypadku doznanego w górniczych zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego nastąpiła utrata zdolności zarobkowania w 50% i wyżej — bez względu na ilość lat uprzednio przepracowanych, oraz wdowom po takich pracownikach,
- c) wdowom po pracownikach, którzy pozostając w stosunku pracy w górniczych zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego zmarli na skutek nieszczęśliwego wypadku przy pracy, albo w drodze do pracy lub z pracy, bez względu na ilość lat uprzednio przepracowanych przez zmarłego,

w wysokości do 2 ton rocznie:

- d) wszystkim innym wdowom po pracownikach, którzy zmarli w czasie trwania stosunku pracy w górniczych zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego i przepracowali w tych zakładach co najmniej lat pięć,

e) osobom narodowości polskiej, które prowadzą nadal gospodarstwo rodzinne pracownika zaginionego, który przed zaginięciem nabył już prawa do poboru bezpłatnego węgla opałowego wg. postanowień punktu 2 a i 2 b niniejszego artykułu.

(3) Bezpłatny węgiel opałowy wydaje ta kopalnia, na której pracownik ostatnio pracował.

Dla byłych pracowników dawnych generalnych lub naczelnych dyrekcji bezpłatny węgiel opałowy wydaje najbliższa miejsca zamieszkania pobierającego węgiel kopalnia tego Zjednoczenia, które przejęło w całości lub w części kopalnię dawnej generalnej lub naczelnej dyrekcji, w której były pracownik był zatrudniony.

Byli pracownicy dyrekcji Zjednoczeń otrzymują węgiel z kopalni najbliższej miejsca zamieszkania danego pracownika, a należącej do Zjednoczenia, w którym ostatnio pracownik był zatrudniony.

(4) Bezpłatny węgiel opałowy wydawany na podstawie niniejszego artykułu winien być wydawany w zasadzie w tych samych terminach, co czynnym pracownikom.

(5) Węgiel winien być wydawany w tym samym gatunku, w którym wydaje się bezpłatny węgiel opałowy dla czynnych pracowników.

(6) W razie powtórnego wyjścia zamąż uprawnienie wdowy wygasa z dniem zamążpójścia.

Art. 64

(1) W razie śmierci pracownika zakład pracy wypłaci pozostałej rodzinie odprawę równą miesięcznemu wynagrodzeniu pracownika i zł. 500,— na koszty pogrzebu.

(2) W odniesieniu do pracowników fizycznych należy stosować zasadę obliczenia przeciętnego miesięcznego zarobku analogicznie, jak w art. 36 punkt. 15.

(3) Rodzinie po zmarłym pracowniku umysłowym należy wypłacać tę odprawę w wysokości przeciętnych poborów rzeczywistych z ostatnich trzech miesięcy tylko w tym wypadku, o ile rodzina ta nie otrzyma takiej lub wyższej odprawy z tytułu postanowień ustawowych.

(4) Postanowienia niniejszego artykułu obowiązują tylko do dnia 30 września 1946 r., ponieważ z dniem 1 października 1946 r. sprawę tę regulują przepisy prawne.

Art. 65

(1) W razie nieszczęśliwego wypadku w pracy powodującego śmierć pracownika lub jego trwałą niezdolność do pracy, zakład pracy jest obowiązany wypłacać pracownikowi lub pozostałej po nim rodzinie taką kwotę miesięcznie, jaką pracownik lub pozostała po nim rodzina otrzymaby z ubezpieczenia tytułem renty wdowiej, sierocej lub wypadkowej i to do czasu, gdy pracownik lub pozostała po nim rodzina otrzymają należną rentę z ubezpieczenia.

(2) Kwoty te wypłaci zakład pracy tylko na podstawie złożonego przez poszkodowanego pracownika lub pozostałą po nim rodzinę, rewersu na piśmie, uprawniającego zakład pracy do żądania zwrotu wypłaconych kwot od zakładu ubezpieczeń społecznych.

Art. 66

Przy wynajmie mieszkań zakładowych obowiązują przepisy ustawowe. Umowę najmu mieszkania i umowę pracy należy zawierać oddzielnie, z tym jednakże, że pracownik, który pracę w danym zakładzie pracy opuści, winien też w najkrótszym terminie opróżnić mieszkanie zakładowe. Czynsz za mieszkanie zakładowe, jak również opłaty za dostarczony prąd i wodę, winny być potrącane pracownikom w liście płacy.

Art. 67

(1) Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego przyjmuje gwarancję za całkowite wypełnienie w terminie do końca miesiąca za miesiąc ubiegły norm żywnościowych ustalonych przez Ministerstwo Aprowizacji i Handlu dla pracowników przemysłu węglowego i ich rodzin.

(2) O ile cena żywnościowych artykułów przydziałowych ustalona przez Ministerstwo Aprowizacji i Handlu na dzień 23 marca 1946 r. ulegnie zmianie na niekorzyść pracowników przemysłu węglowego, to nie może się to dokonać bez równoważnika w postaci wyrównania płac.

Rozdział VII

Postanowienia końcowe

Art. 68

Różnice poglądów na właściwe stosowanie postanowień tego układu i jego części powinny być najpierw wyjaśnione między

danym pracownikiem lub daną grupą pracowników, a właściwym bezpośrednim przełożonym. Jeżeli nie dojdzie do porozumienia, to sprawa powinna być uregulowana między Dyрекcją, a radą zakładową wzgl. Zarządem Związku. Jeżeli spór będzie nadal nierozstrzygnięty, to rozstrzygnięcie nastąpi ostatecznie przez orzeczenie Komisji Pojednawczo-Rozjemczej przy właściwym Obwodowym Inspektorze Pracy.

Art. 69

Spory wynikające ze stosowania niniejszego układu rozstrzyga właściwy Inspektor Pracy, co nie pozbawia pracowników prawa dochodzenia swych pretensji na drodze sądowej.

Art. 70

Członkowie Dyrekcji Zjednoczeń, Central Handlowych i Instytucji Pomocniczych Przemysłu Węglowego nie są objęci niniejszym układem.

Art. 71

Ustalone niniejszym Układem Zbiorowym Pracy warunki obowiązują od dnia 1 września 1946 r.

Art. 72

W przypadku, gdy po wypowiedzeniu układu lub jego części, nowy układ lub wypowiedziona jego część nie zostaną przed upływem terminu wypowiedzenia na nowo w drodze porozumienia się stron zawarte, to postanowienia tego układu obowiązują aż do chwili wydania orzeczenia przez właściwą Komisję Pojednawczo-Rozjemczą.

Art. 73

Do niniejszego układu załączono 19 załączników, stanowiących jego integralną część.

Warszawa, dnia 5 października 1946 r.

Centralny Zarząd
Przemysłu Węglowego

(—) inż. F. Topolski
(—) inż. W. Żuławski
(—) inż. B. Krupiński
(—) M. Piotrowicz

Główny Zarząd
Centralnego Związku Zawodowego
Górników

(—) R. Nieszporek
(—) P. Wojas
(—) J. Zdziarek-Mirski
(—) J. Wyszyński

TABELA PŁAC

dla pracowników fizycznych przemysłu węglowego
z ważnością od dnia 1. IX. 1946 r.

P ł a c a zł.	na 1 godzinę	Dodatek na zie- miach zachodnich i wybrzeżu
		na dniówkę — zł.
136,—	17,—	36,—
132,—	16,50	33,—
130,—	16,25	32,—
128,—	16,—	32,—
126,—	15,75	32,—
124,—	15,50	30,—
122,—	15,25	30,—
120,—	15,—	30,—
116,—	14,50	28,—
112,—	14,—	28,—
108,—	13,50	28,—
104,—	13,—	26,—
102,—	12,75	26,—
100,—	12,50	26,—
96,—	12,—	24,—
94,—	11,75	22,—
92,—	11,50	22,—
90,—	11,25	21,—
88,—	11,—	21,—
86,—	10,75	21,—
84,—	10,50	21,—
82,—	10,25	21,—
80,—	10,—	19,—
78,—	9,75	19,—
74,—	9,25	18,—
70,—	8,75	17,—
66,—	8,25	16,—
64,—	8,—	15,—
60,—	7,50	14,—
56,—	7,—	12,—

Uwaga:

Dodatek zachodni winien być wypłacany w formie ryczałtowego dodatku, w wysokości podanej w tabeli płac, za każdy dzień pracy i za dni wczasów (urlopu), jak i za dni zwolnienia z art. 52, 53 i 60.

Dodatek ten nie może być wliczony z góry do stawek zasadniczych, lecz winien być obliczony oddzielnie.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla
z ważnością od dnia 1. IX. 1946 r.

I. Robotnicy pod ziemią

Poz.	Czynność	Stawka zł.
1.	Przodownicy	120,—
2.	Wydawcy materiałów wybuchowych	112,—
3.	Strzałowi wynagradzani są wg. stawek poz. 4 z tym, że dniówki akordowe są dla nich płacą dniówkową	
4.	Górnicy w akordzie:	
	a) na wysokim filarze	136,—
	b) na średnim filarze	128,—
	c) na niskim filarze	
	d) na chodnikach	120,—
5.	Młodzi górnicy w akordzie:	
	a) na wysokim filarze	122,—
	b) na średnim filarze	116,—
	c) na niskim filarze	
	d) na chodnikach	108,—
6.	Ładowacze w akordzie:	
	a) na wysokim filarze	108,—
	b) na średnim filarze	102,—
	c) na niskim filarze	
	d) na chodnikach	96,—
7.	Gdy górnik pracujący w akordzie spełnia funkcje przodowego drużyny lub jest odpowiedzialny za ma- teriał wybuchowy, otrzymuje dodatek do dniówki, wynoszący:	
	a) na wysokim filarze	13,—
	b) na średnim filarze	13,—
	c) na niskim filarze	
	d) na chodnikach	11,—
8.	Górnicy na dniówkę	112,—
9.	Młodzi górnicy na dniówkę	100,—
10.	Pracownik należący do drużyny ratowniczej, pracu- jący podczas akcji ratunkowej przy pomocy aparatu	

Poz.	Czynność	Stawka zł.
	flenowego otrzymuje 50% dodatku do jego płacy dniówkowej lub akordowej.	
11.	Cieśle, rurkarze i murarze samodzielni oraz wykwa- lifikowani figuranci mierniczy (także w akordzie)	120,—
12.	Gdy cieśla, rurkarz lub murarz spełnia funkcję przo- dowego drużyny złożonej z powyżej 3 osób, otrzy- muje za ten czas oprócz wynagrodzenia wg. poz. 11 dodatek na dniówkę	8,—
13.	Młodszy cieśle, rurkarze i murarze	92,—
14.	Budowacze (także w akordzie)	108,—
15.	Budowacze lub górnicy przy niebezpiecznych prze- budowach otrzymują (także w akordzie):	
	a)	136,—
	b)	128,—
	c)	120,—
16.	a) Górnicy zatrudnieni przy naprawie szybów otrzy- mują za ten czas wynagrodzenie wg. stawki gór- nika na wysokim filarze + dodatek 3,— zł. za każdą godzinę pracy przy naprawie.	
	b) Gdy górnik zatrudniony przy naprawie szybów spełnia funkcję przodowego drużyny zajętej przy tej naprawie, a liczącej ponad 3 osoby, otrzymuje ponad wynagrodzenie podane w poz. 16 a do- datek w wysokości 1,— zł. za każdą godzinę pracy przy tej naprawie.	
17.	Przodowi rabunkowi (także w akordzie):	
	a) na wysokim filarze i na wszystkich ścianach	136,—
	b) na średnim filarze	128,—
	c) na niskim filarze	120,—
18.	Górnicy rabunkowi (także w akordzie):	
	a) na wysokim filarze i na wszystkich ścianach	128,—
	b) na średnim filarze	120,—
	c) na niskim filarze	108,—
19.	Wozacy i pomoc dołowa	
	Klasa I. Wodziarze i gliniarze, obsługa drzwi wenty- lacyjnych, czyszczenie wyrobisk, szlamowanie ście- ków, opylanie, zraszanie i wielenie tam	70,—
	Uwaga: Inwalidzi zatrudnieni przy tych robotach otrzymują zł. 78,—	

Poz.	Czynność	Stawka zł.
	Klasa II. Ciskacze na długości poniżej 70 m, napuszczacze (z rynien itp. do wozów), obsługa szybików i szybów, konduktorzy, spinacze, obserwatorzy przewozów linowych itp. przy wozach o wadze do 750 kg poniżej 70 wozów, przy wozach o wadze powyżej 750 kg poniżej 45 wozów. Obsługa urządzeń przewozowych, jak np. kołowrotów i innych urządzeń przewozowych. Zapychacze i odpychacze na pomostach, podpinacze i odpinacze na pochylniach i upadowych w punktach odbiorczych i nadawczych Ci sami w akordzie	74,— 84,—
	Klasa III. Ciskacze na długości powyżej 70 m, napuszczacze (z rynien itp. do wozów), obserwatorzy przewozów linowych, o ile nie są zatrudnieni przy ciskaniu, przypinaniu i podnoszeniu wozów, obsługa urządzeń przewozowych (wym. pod II.) przy 70—150 wozów o wadze do 750 kg przy 45—100 wozów o wadze powyżej 750 kg przeciętnie na głowę i dniówkę. Transport i ładowanie materiałów. Obserwatorzy tam ogniowych. Koniarze. Pomocnicy przy budowaczach, przy murarzach i podsadzce ręcznej Ci sami w akordzie	78,— 86,—
	Klasa IV. Napuszczacze, obsługa urządzeń przewozowych wymienionych w klasie II, za wyłączeniem obserwatorów wymienionych w klasie III. powyżej 150 wozów o wadze do 750 kg. powyżej 100 wozów o wadze powyżej 750 kg. Konduktorzy (konwojenci). Obsługa taśm głównych, Drzewiarze rozwożący drzewo na filary i ściany. Transport i ładowanie materiałów ciężkich. Szlamowanie chodników. Czyszczenie ustępów. Ci sami w akordzie	88,— 96,—
	Uwaga: Wozaków od 18 do 21 lat włącznie nie wolno zatrudniać w klasie IV, jedynie tylko dorywczo lub dla nauki.	
20.	Sygnaliści na podszybiu:	
	a) przy głównych szybach wydobywczych	108,—
	b) wyłącznie przy szybach zjazdowych	100,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
II. Robotnicy na powierzchni		
21.	Przodownicy	102,—
22.	Sygnaliści na nadszymbiu:	
	a) przy głównych szybach wydobywczych	100,—
	b) wyłącznie przy szybach zjazdowych	94,—
23.	Pomoc przy wydawaniu znaczków zjazdowych w markowni i przy szybach	86,—
24.	Kąpielowi:	
	a) sanitariusze	96,—
	b) niesanitariusze	90,—
	(o ile to są inwalidzi wypadkowi otrzymują zł. 96,—)	
25.	Robotnicy fachowi:	
	Grupa a)	124,—
	Robotnicy grupy a) kl. I i II listy zaszeregowania oraz przodownicy pozostałych klas listy zaszerego- wania	136,—
	Grupa b)	116,—
	Grupa c)	100,—
	Grupa d)	94,—
	Grupa e)	78,—
26.	a) Pierwsi fachowcy konserwacji szybów	130,—
	b) Drudzy fachowcy konserwacji szybów	122,—
27.	Maszyści otrzymują za każdą godzinę pracy przy maszynach wydobywczych i zjazdowych — dodatek	2,50
28.	Robotnicy i robotnice (dniówkowi):	
	Klasa I. Zamiatanie i czyszczenie placów kopalnia- nych, sortowni, płuczek, budynków, wagonów, wo- zów itp.	
	Skrapianie wagonów wapnem sposobem mechanicz- nym. Sprzątaczk	64,—
	Uwaga: Inwalidzi zatrudnieni przy tych robotach otrzymują zł. 74,—	
	Klasa II.	
	a) Wybieranie kamieni z taśm do orzecha i włącznie	70,—
	b) Transport narzędzi, drobnych materiałów itp. Stróże, pomoc w łaźni. Stajenni. Skrapianie wap- nem wagonów ręcznie	66,—

Uwaga: Stróże — dawni robotnicy dołowi wzgl. fachowcy otrzymują zł. 74,—

Klasa III.

Wybieranie kamieni z taśm sortymentów, grubszych od orzecha I.

Obsługa urządzeń mechanicznych, sortowni, silników potrzebnych itp. Obsługa kolejek linowych, tańcuchowych i kolejek zwykłych na placach kopalni. Ciskacze na placach kopalni. Spinacze wozów. Obsługa zwrotnic i przepuszczanie wozów na zakrętach sortowni, ciskacze próżnych wozów na sortowni, zapychacze i ściągaacze na podszybiach i wyciągach zmechanizowanych. Wyciąganie i układanie znaczków kontrolnych. Robotnicy zatrudnieni na podszybiu przy kontroli znaczków wydobywczych, przy podsadzce płynnej, przy pogłębiarce, na taśmach sortowni, przy robotach na torach. Pościągcy

74,—

Klasa IV.

a) Robotnicy przy liczeniu znaczków kontrolnych i obsłudze narzędzi. Próbobiorcy. Pomoc w ekspedycji. Portierzy, woźni. Obsługa centrali telefonicznej. Obsługa lampiarni.

78,—

b) Obsługa wywrotów, spychacze i ściągaacze na nadszybiach i wyciągach niezmechanizowanych, impregnowanie drzewa. Odwóz i wysypywanie węgla na zwały, do zbiorników i do kotłowni oraz kamieni, przerostów, szlamu, popiołu na zwały. Ładowanie ze zwałów. Obsługa dworców kopalnianych. Transport. Ciskacze pełnych wozów na sortowni. Obsługa urządzeń maszynowych, jak kołowrotów, wyciągów itp. Czyszczenie i ładowanie z osadników. Roboty w magazynach. Pościągcy kęsowi. Załadowywanie i wyładowywanie drzewa i materiałów cięższych. Opuszczanie drzewa szymbami. Czyszczenie ustępów i kubitów

84,—

Uwaga:

Byli długoletni rębacze, niezdolni już do dalszej pracy pod ziemią, o ile zatrudnieni są przy pracach wymienionych w poz. 28 kl. I—IV otrzymują zł. 78,—.

I. Objasnienia ogólne do tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla.

- 1) a) Dla robotników pod ziemią w przodkach stosuje się system akordowo-premiowy, a mianowicie otrzymują oni: przy przekroczeniu normy od 0—30% dod. akord. 150% przy przekroczeniu normy od 30—50% dod. akord. 200% przy przekroczeniu normy powyż. 50% dod. akord. 250% do cen jednostkowych ustalonych w akordzie za wszystkie jednostki ponad normę, tzn., o ile norma np. wynosi 10 wozów, a górnik osiągnął 12 wozów na dniówkę, czyli przekroczył normę o 20%, to za te dwa wozy ponad normę otrzymuje cenę o 150% wyższą od ceny ustalonej w akordzie, jeśli osiągnął 14 wozów, czyli przekroczył normę o 40%, to za wszystkie 4 wozy ponad normę otrzymuje cenę o 200% wyższą od ceny ustalonej w akordzie, jeśli osiągnął 16 wozów, czyli przekroczył normę o 60%, to za wszystkie 6 wozów ponad normę otrzymują cenę o 250% wyższą od ceny ustalonej w akordzie.
- b) Przy ustalaniu cen jednostkowych w akordzie na chodnikach, do ustalenia ceny na 1 wóz, należy brać 25% stawki dniówkowej akordowej, zaś do ustalenia ceny na 1 mb. należy brać 75% tejże stawki.

Przykład:

Dniówka akordowa na chodniku zł. 120,—, norma 6 wozów i 0,5 mb. Cena za 6 wozów wynosi zł. 30,— (25% od zł. 120,—), czyli za 1 wóz zł. 5,—.

Cena za 0,5 mb. wynosi zł. 90,— (75% od zł. 120,—), czyli za 1 mb. zł. 180,—.

Przy obliczeniu akordu na chodnikach ustala się przekroczenie normy odrębnie dla urobionych wozów i odrębnie dla metrów.

Przykład:

Norma 6 wozów i 0,5 mb.

Osiągnięto 8 wozów i 0,6 mb.; wówczas przekroczenie normy w wozach wynosi 33%, zaś przekroczenie normy w metrach wynosi 20%. Wobec tego wozy ponad normę należy zapłacić z dodatkiem 200% do ceny ustalonej w akordzie, tzn. po zł. 15, a metry ponad normę należy zapłacić z dodatkiem 150% do cen ustalonych w akordzie, tzn. po zł. 450,—.

2) Dla robotników zatrudnionych pod ziemią w akordzie, poza przodkami, stosuje się system akordowo-premiowy, a mianowicie otrzymują oni dodatek akordowy w wysokości 100% do cen jednostkowych ustalonych w akordzie za każdą jednostkę ponad normę.

Za stawkę wyjściową przyjmuje się stawkę wymienioną w tabeli płac (bez dobijania podwyżki dla zachęty).

3) Dla robotników na powierzchni zatrudnionych w akordzie stosuje się czysty system akordowy bez dodatków do cen ustalonych w akordzie za jednostki wykonane ponad normę). Za stawkę akordową wyjściową przyjmuje się stawkę o 20% wyższą od stawki wymienionej w tabeli płac.

4) Do poz. 4.:

- a) Pracę na ścianach poniżej 1,5 m i powyżej 3 m wysokości należy opłacać tak, jak na wysokich filarach. Na innych ścianach tak, jak na średnich filarach.
- b) Za wysoki filar uważa się filary, na których stawia się stojaki powyżej 5 m. Na równi z filarami wysokimi uważa się filary powyżej 3 m, lecz pokładach o upadzie co najmniej 30°.
- c) Za średni filar uważa się filary, na których stawia się stojaki od 3 do 5 m długości, o ile nie podpadają pod przepis b).
- d) Za niski filar uważa się filary, na których stawia się stojaki nie dłuższe niż 3 m. Przy wyjątkowo trudnych warunkach odbudowy, może być praca na filarze niskim opłacana tak, jak praca na filarze średnim.
- e) Górników przy robotach kamiennych na głównych przekopach i pędzonych jednocześnie równoległych do nich wyrobiskach w kamieniu oraz przy pogłębianiu szybów i szybików i podobnych ważnych trudnych robotach kamiennych opłaca się jak górników na filarze wysokim. Górników zatrudnionych przy robotach kamiennych na zwykłych przekopach i przez uskoki i przy robotach w miejscach wykazujących ponad 50% kamienia, opłaca się tak, jak na filarze średnim.
- f) Górników zatrudnionych przy przybieraniu stropu lub spągu na grubość 30 cm i więcej, opłaca się jak na niskim filarze.
- g) Gdy górnik wzgl. ładowacz pracuje w miejscach mokrych (w wodzie) przy utrudnionym przewietrzaniu, na filarach ponad 7 m wysokości, lub innych szczególnych trudnościach.

ciach, należy wypłacać mu 10% dodatku do całego zarobku zasadniczego, należnego za czas, gdy pracuje w tych trudnych warunkach.

- h) Górnikiem może zostać młodszy górnik po 2-ach latach pracy w przodku, po ukończeniu 3-ch mies. kursu dla górników i strzałowych i zdaniu egzaminu na swojej kopalni. Górnik otrzyma, gdy zda egzamin, świadectwo złożenia egzaminu na górnika, wydane przez CZPW. Komisja egzaminacyjna składa się z dyrektora zakładu, jako przewodniczącego, kierownika działu robót górniczych, kierownika szkoły danego obwodu szkoleniowego, sztygara, przewodniczącego rady zakładowej i jednego starszego górnika.

- i) Wrębiarzy opłaca się jak górników według poz. 4-tej.

5) Do poz. 5.:

Młodszym górnikiem może być mianowany przez zawiadowcę kopalni każdy zdolny do tej pracy robotnik, który przepracował co najmniej 5 lat na kopalni (na dole i na powierzchni), w tym co najmniej 2 lata w przodku, i ukończył zawodową szkołę do kształcącej przem. węgl.

6) Do poz. 7.:

Płaca podana w poz. 7 nie jest płacą przywiązaną do osoby, tylko do wykonywanej funkcji. Gdy górnik funkcji przodowego nie wykonuje, otrzymuje wynagrodzenie przepisane dla górnika. Przejścia z płacy przodowego górnika do płacy należnej górnikowi nie trzeba zapowiadać. Następuje ono automatycznie w dniu, gdy górnik nie pełni funkcji przodowego.

7) Do poz. 11 i 12.:

Cieślą górniczym, rurkarzem lub murarzem może zostać młodszy cieśla, młodszy rurkarz lub młodszy murarz, gdy przepracuje lat 3 przy cieśli, rurkarzu lub murarzu, ukończy 3 mies. kurs dla cieśli i budowaczy dołowych i zda egzamin na kopalni w ten sam sposób, jak na górnika.

8) Do poz. 11—13.

Gdy cieśle górniczy, rurkarze lub murarze pracują z powodu przedarcia się podsadzki w mule, gdy pracują w wodzie, przy robotach tamowych, ratowniczych i przy reperacji szybów, należy im wypłacić 10% dodatku do całego ich zarobku zasadniczego, należnego za czas, gdy pracują w tych trudnych warunkach.

9) Do poz. 14.:

Budowacze są to z reguły dawniejsi górnicy, którzy nie chcą lub nie mogą pracować w przodku. Gdy budowacz powołany zostanie do pracy w przodku, należy go za te dni, w które pracuje w przodku jako górnik, opłacać tak, jak górnika.

10) Do poz. 25.:

Fachowcy zatrudnieni pod ziemią otrzymują za ten czas, kiedy pracują pod ziemią, 10% dodatku do swojej stawki zasadniczej. Gdy pracują w szybach, miejscach mokrych i przy innych szczególnych trudnościach pod ziemią, należy im się ponadto 10%-wy dodatek do zarobku zasadniczego, należnego im za czas, gdy pracują w tych trudnych warunkach.

11) Robotnicy pracujący w masce przeciwpyłowej otrzymują 10% dodatku do całego zarobku zasadniczego, należnego za czas, gdy pracują w masce.

12) Spawacze otrzymują 10% dodatku za każdą godzinę spawania i robót ze spawaniem związanych (do zarobku zasadniczego).

13) Pracownicy winni być zaszeregowani i wynagradzani ściśle według wykonywanych przez nich czynności.

14) Jako zarobek zasadniczy, od którego należy obliczać wszelkie dodatki (dodatek za pracę nocną, za uciążliwe warunki pracy, za spawanie itp.) należy uważać:

- a) u pracowników wynagradzanych na dniówkę — zarobek za wszystkie rzeczywiście przepracowane dniówki, bez dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych, w niedziele i święta, tzn. iloczyn rzeczywiście przepracowanych dniówek przez odpowiednią stawkę dniówkową z tabeli zaszeregowania.
- b) u pracowników zatrudnionych w akordzie — zarobek za wszystkie jednostki do normy i ponad normę wg. cen jednostkowych ustalonych w ugodzie, wraz z ew. premią akordową za jednostki wykonane ponad normę i wraz z wynagrodzeniem za roboty uboczne, stąd wynika, że, jeżeli pracownik akordowy zatrudniony jest w warunkach, przy których przewidziany jest dodatek 10%-wy za uciążliwe warunki pracy, nie należy tego dodatku 10%-wego wliczać do obliczenia zarobku akordowego, lecz obliczyć najpierw sam zarobek akordowy i od obliczonego już zarobku akordowego obliczać dopiero ten dodatek.

- II. objaśnienia dotyczące sposobu zaszeregowania pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla.

Klasa I. Obsługa urządzeń maszynowych.

Grupa a)

Maszyniści maszyn wydobywczych na szybach głównych.

Maszyniści maszyn wydobywczych na szybach zjazdowych, którymi zjeżdża w głównej zmianie najmniej 250 ludzi.

Maszyniści prądnic turbinowych o mocy najmniej 2000 KM.

Maszyniści sprężarek turbinowych o mocy najmniej 1000 KM.

Maszyniści parowych maszyn tłokowych o mocy najmniej 750 KM.

Maszyniści parowych maszyn odwadniających o mocy ponad 200 KM.

Maszyniści elektrycznych pomp tłokowych o mocy ponad 500 KM.

Maszyniści elektrycznych pomp ośrodkowych o mocy ponad 750 KM. o ile od ruchu tych urządzeń odwadniających zależne jest dalsze istnienie kopalni.

Kierowcy parowozów kolei państwowych, którzy dawniej byli pełnowartościowymi rzemieślnikami, albo posiadają państwowe świadectwo do kierowania parowozami.

Kierowcy większych elektrowozów pod ziemią, którzy dawniej byli pełnowartościowymi rzemieślnikami, albo posiadają państwowe świadectwo kierowania elektrowozami.

Grupa b)

Maszyniści średnich maszyn wydobywczych.

Maszyniści mniejszych maszyn wydobywczych, o ile jazda liną na nich jest urzędowo zatwierdzona.

Maszyniści urządzeń do skraplania powietrza.

Maszyniści wielkich sortowni o trudnych warunkach, o ile maszynista obsługuje równocześnie system sortowni.

Maszyniści wielkich czerparek.

Uwaga: Maszyniści wielkich, stale w ruchu będących czerparek łyżkowych, mogą być wynagradzani wg. grupy „a”.

Maszyniści większych urządzeń łamaczowych i młynów do podsadzki płynnej.

Maszyniści wielkich lokomobil.

Maszyniści silnie używanych przesuwnic przy kolejach głównych.

Maszyniści wielkich kondensatorów centralnych, pracujących w ciężkich warunkach.

Biegli i doświadczeni kierowcy parowozów będących w ruchu przez większą część dnia pracy.

Uwaga: Kierowcy parowozów, kierowcy elektrowozów mniejszych pod ziemią, którzy przed przeniesieniem na to stanowisko byli pełnowartościowymi rzemieślnikami, otrzymują płace ich dotychczasowej grupy.

Maszyniści wielkich turbin, sprężarek i maszyn tłokowych, o ile nie są one wymienione w grupie „a”.

Maszyniści innych wielkich maszyn, które w stosunku do powyższych są pełnowartościowe.

Maszyniści kolei linowych, urządzeń wydobywczych, linowych i łańcuchowych o mocy ponad 75 KM.

Pomocnicy maszynistów maszyn wydobywczych na szybach głównych i wielkich maszyn, służących do jazdy liną, wymienionych w grupie „a”.

Przewodnicy drużyn.

Grupa c)

Maszyniści małych maszyn wydobywczych z wydajnością wydobywczą do 200 wózków na głównej zmianie.

Maszyniści kolei linowych, urządzeń wydobywczych, linowych i łańcuchowych o mocy 50 KM.

Maszyniści mniej używanych przesuwnic.

Maszyniści mniejszych systemów łańcuchowych i młynów do podsadzki płynnej.

Maszyniści mniejszych czerperek.

Maszyniści maszyn napędowych sortowni.

Maszyniści średnich lub mniejszych systemów do sortowania.

Maszyniści pomp do podsadzki płynnej.

Maszyniści kondensatorów centralnych.

Maszyniści małych lokomobil.

Maszyniści mniej używanych parowozów.

Maszyniści innych maszyn, które w stosunku do powyższych są równowartościowe.

Przesuwacze wagonów i przetokowi na głównych dworcach.

Pomocnicy maszynistów większych i średnich maszyn wydobywczych, głównych urządzeń odwadniających lub innych większych maszyn.

Uwaga: Pomocnicy maszynistów są to robotnicy, którzy pracują wraz ze starszymi maszynistami przy większych maszynach.

Grupa d)

Maszyniści kolei linowych, urządzeń wydobywczych linowych i łańcuchowych o mocy mniejszej niż 50 KM, o ile nie idzie o małe kołowroty, puszczane w ruch przez samych wozaków.

Uwaga: 1) Maszyniści nadzwyczaj silnie używanych wyciągów i szybików mogą być wynagradzani według grupy „c”.

2) Maszyniści głównych szybów ślepych z klatką wyciągową, zawierającą po 2 wózki, mogą być wynagradzani wg. grupy „b”.

Maszyniści innych małych maszyn.

Maszyniści convoyerów, pomp, wyciągów, kolei linowych, służących do zasilania węglem kółtowni.

Uwaga: Przetokowi, którzy równocześnie towarzyszą pociągom na otwartym torze połączeniowym, mogą być wynagradzani wg. grupy „c”.

Grupa e)

Pomocnicy i czyścicze.

Klasa II. Obsługa kółtowni.

Grupa a)

W wielkich kółtowniach (około 1.500 do 2.000 m² powierzchni ogrzewalnej):

Wartownicy kółtów, dozorujący na własną odpowiedzialność (dozorcy kółtów, starsi wartownicy kółtów, wartownicy kółtów, starsi palacze).

Grupa b)

W mniejszych kółtowniach:

Wartownicy kółtów, dozorujący na własną odpowiedzialność (dozorcy kółtów, starsi wartownicy kółtów, wartownicy kółtów, starsi palacze).

W większych kółtowniach:

Mistrze rusztowni, dozorujący na własną odpowiedzialność (starsi wartownicy rusztów, wartownicy rusztów).

Grupa c)

Palacze przy ręcznym obsłudze przy silnie używanych urządzeniach kółtowych.

Uwaga: Przy forsownym ruchu palacze winni być wynagradzani według grupy „b”.

Palacze na parowozach kolei państwowych, na parowozach górnośląskiej kolejki wąskotorowej.

Rozniecający ogień rusztu kl. I. przy mechanicznych rusztach.

Wartownicy kotłów przy kotłach opalanych gazem i kotłach spalinowych.

Grupa d)

Palacze przy ręcznym obsłudze mniej używanych urządzeń kotłowych.

Palacze na mniejszych i mniej używanych parowozach.

Rozniecający ogień rusztu II kl. przy mechanicznych rusztach.

Czyściarze kotłów.

Wywożący popiół.

Uwaga: 1) Przy niekorzystnych warunkach odwozowych winna być przyznana grupa „c”.

2) Palacze, którzy na zmianę palą i wożą popiół, otrzymują płacę palacza również wtedy, kiedy wożą popiół.

Klasa III. Robotnicy fachowi (rzemieślnicy)

Grupa a)

Przodownicy, pierwsi kowale, pierwsi ślusarze, pierwsi stolarze, pierwsi kołodzieje, pierwsi tokarze, pierwsi spawacze, pierwsi blacharze, pierwsi siodlarze.

Pierwsi wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Pierwsi robotnicy obsługi konserwacji szybów.

Grupa b)

Drudzy kowale, drudzy ślusarze, drudzy stolarze, drudzy kołodzieje, drudzy spawacze, drudzy tokarze, drudzy blacharze, drudzy siodlarze.

Drudzy wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Drudzy robotnicy obsługi konserwacji szybów.

Grupa c)

Pomocnicy kowali, ślusarzy, tokarzy, blacharzy.

Pierwsi młotnicy.

Robotnicy maszynowi I kl.

Grupa d)

Drudzy młotnicy.

Robotnicy maszynowi II kl.

Grupa e)

Pomocnicy.

Robotnicy maszynowi III kl.

Klasa IV. Elektrykarze

Grupa a)

Przodownicy.

Pierwsi elektrykarze, pierwsi monterzy, pierwsi nawijacze tworników.

Pierwsi wartownicy tablic rozdzielczych.

Pierwsi wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Grupa b)

Drudzy elektrykarze, drudzy monterzy, drudzy nawijacze tworników.

Drudzy wartownicy tablic rozdzielczych.

Pierwsi wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Grupa c)

Pomocnicy elektrykarzy.

Pomocnicy monterów.

Pomocnicy nawijaczy tworników.

Pomocnicy wartowników tablic rozdzielczych.

Robotnicy maszynowi I kl.

Grupa d)

Robotnicy maszynowi II kl.

Grupa e)

Robotnicy maszynowi III kl.

Pomocnicy.

Uwaga:

- a) Do grupy „a” mogą być zaszeregowani tylko wyszkoleni robotnicy, którzy posiadają pełne doświadczenie w swoim zawodzie i wykonują zupełnie samodzielnie pełnowartościową pracę.
- b) Robotnicy maszynowi, którzy wprowadzić żadnej nauki rzemieślniczej nie odbyli, ale przez dłuższą pracę nabyli takiej znajomości zawodu, że nie ustępują wykwalifikowanym zręcznym rzemieślnikom, mogą być przydzieleni do grup „a”

i „b” rzemieślników, jako „wykwalifikowani robotnicy maszynowi”.

- c) Robotnikami maszynowymi, wymienionymi w klasach III i IV są robotnicy niewykwalifikowani, zatrudnieni w warsztatach przy montowaniu i naprawach.
- d) Wartowników maszyn gazowych należy zaszeregować do grup „a” i „b” jako fachowców.
- e) Murarze i cieśle na powierzchni mają być zaszeregowani do grup „b”, „c”, „d” fachowców. Szczególnie wykwalifikowani fachowcy, murarze i cieśle np. zastępcy polierów, mogą być zaszeregowani do grupy „a” fachowców.
- f) Woźniców I kl. należy zaszeregować do grupy „b”, woźniców II kl. do grupy „d” fachowców, a woźniców III kl. do grupy robotników dniówkowych.
- g) Ogrodników I klasy należy zaszeregować do grup „c”, ogrodników III klasy do grupy „e” fachowców.
- h) Opłacani miesięcznie odźwierni, stróże i posłańcy wraz z zatrudnionymi przy zarządach, otrzymują, o ile nie są inwalidami, 25-krotną płacę dniówkową robotników dniówkowych tej samej pozycji. Odźwierni, stróże i posłańcy płatni na dniówkę otrzymują płacę robotników dniówkowych stosownie do ilości przepracowanych godzin.
- i) Robotnicy fachowi mogą być zatrudnieni również w akordzie (ugodzie). Akord (ugoda) powinien być ograniczony do takich prac, które rzeczywiście nadają się do ustalenia akordu (ugody). Do prac tych należy w pierwszej linii seryjne wykonanie tego samego rodzaju narzędzi, części zapasowych lub przedmiotów inwentarza. Przy naprawach rzadko tylko można będzie stosować pracę akordową (ugodową). Akordy (ugody) pozorne, mające na celu przeważnie zwiększenie zarobku dniówkowego, są niedopuszczalne.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych zatrudnionych w koksowniach,
z ważnością od dnia 1. IX. 1946 r.

I. Odbiór węgla

Poz.	Czynność	Stawka zł.
1.	Obsługa wieży węglowej:	
a)	Obsługa taśm transportowych węgla	100,—
b)	Obsługa dezyntegratorów	94,— 88,—
	W zależności od warunków pracy. Koksownia „Dębieńsko” ze względu na specyficzne warunki pracy przy obsłudze taśm transportowych węgla, otrzymuje	108,—
2.	Obsługa elewatora:	
a)	smarowanie części ciernych	88,—
b)	nadzór nad mechanicznym/napełnianiem	82,—
3.	Spuszczanie węgla:	
	Wyladowanie węgla przeznaczonego do koksowni	82,—
4.	Dostawa węgla na koksowni „Ema”:	
a)	Obsługa taśm na stacji mielniczej	88,—
b)	Obsługa taśm pod młynami	94,—
c)	Obsługa kolejki linowej	94,—
d)	Obsługa czerpaków	88,—
e)	Nastawiacze wózka na kolejce linowej:	
1)	nastawiacz	88,—
2)	pomocnik	82,—
f)	Napuszczacz węgla do wózka kolejki linowej	88,—
g)	Obserwator kolei	82,—
5.	Obsługa taśm koksowych i węglowych:	
	Spuszczanie węgla i koksu z ramp na taśmy, wyla- dowanie ręczne na taśmy	88,— 82,—
	W zależności od warunków pracy	82,—
6.	Wyladowanie węgla:	94,—

II. Ruch piecowy**7. Przodownik I — ruchu:**

Dozór nad wszystkimi robotnikami, pracującymi przy
piecach, oraz nadzór nad reperacjami wykonywa-

Poz.	Czynność	Stawka zł.
	nymi przy piecach. Kontrola wszystkich maszyn i urządzeń oraz aparatów należących do pieców, i przypilnowanie prawidłowego ich działania (podlega koksistrzowi)	136,—
8.	Wózkarze węgla: Nabieranie węgla z wieży do wagoników (ok. 700 kg). Zapychanie wagoników z węglem na ubijarkę i wyładowanie ich. Obsługa windy do podnoszenia drzwi komór koksowych	108,— 100,—
	W zależności od warunków pracy	
9.	Ubijacze węgla lub zasypywacze: Napełnienie skrzyni do ubijania. Obsługa młotów do ubijania. Sprowadzanie ubitego węgla do komory. Przymocowywanie drzwi do komory i wyciąganie płyty wsadowej. Przygotowanie skrzyni.	
	a) ubijacz I	116,—
		108,—
	b) ubijacz II	100,—
		94,—
	Zaszeregowanie do odpowiedniej stawki płacy następuje w zależności od wielkości maszyn (dużych wzgl. małych).	
10.	Maszyniści wypycharek: Prowadzi maszynę, obsadza i wypycha piece, konserwuje i utrzymuje porządek na maszynie	116,— 108,—
	W zależności od kwalifikacji.	
11.	Koksiarze: Rozwalanie gorącego bloku koksu hakami, gaszenie koksu i uszczelnianie drzwi komór koksowych gliną:	
	a) koksarz I (prowadzi kolejności wypychania pieców)	116,—
	b) koksarz II lub odrywacz drzwi	108,—
	c) zalewacz koksu	94,—
		88,—
	W zależności od warunków pracy.	
12.	Dyszowi: Czyszczenie dysz gazowych pod piecami, regularna zmiana gazu do opalania pieców koksowych. Kon-	

Poz.	Czynność	Stawka zł.
	tróła ogrzewania baterii koksowej, smarowanie maszyny zmianowej.	
	a) dyszowy I (na starych piecach, przy obsłudze ręcznej)	116,—
	przy obsłudze mechanicznej	108,—
	b) dyszowy II	108,—
		100,—
	W zależności od warunków pracy.	
13.	Robotnicy zatrudnieni przy czyszczeniu na piecach: Sprzątanie na piecach gliny, węgla i pyłu (tylko w koksowni „Orzegów”)	64,—
14.	Odbieralnikowy, przystawkowy (czyszczenie przystawek): Usuwanie grafitu i zwęglonej smoły z wentyli (górnej części rur pionowych na piecach). Przesuwanie paku w odbieralniku do zbiornika (hydraulika)	108,— 100,—
	W zależności od warunków pracy.	
15.	Zaworowi (wentylarze): Zamykanie wentyli przed wypychaniem koksu. Otwieranie po obsadzeniu. Czyszczenie rur pionowych i wentyli. Uszczelnianie rur pion.	108,— 100,—
	W zależności od warunków pracy.	
16.	Zalepiarze: Zalepianie gliną drzwi piecowych	108,— 100,— 94,—
	W zależności od warunków pracy.	
17.	Uszczelniacze: W czasie prażenia koksu uszczelnianie pieców i utrzymywanie porządku przed piecami	100,— 94,— 88,—
	W zależności od ilości pieców i warunków pracy.	
18.	Windziarze: Podnoszenie drzwi, zalewanie pokryw do zasypywania	108,— 100,— 94,— 88,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
	W zależności od warunków miejscowych, urządzeń, pracy i ilości wyciągniętych drzwi.	
19.	Maszyści na wozie gaśniczym: W zależności od ilości komór:	
	a) powyżej 10-ciu komór	108,—
	b) do 10-ciu komór	100,—
20.	Maszynista na kierownicy ładunku koksu:	
	a) powyżej 10-ciu komór	108,—
	b) do 10-ciu komór	100,—
	Odstawia i przystawia drzwi i przygotowuje do wypychania koksu.	
21.	Robotnicy zatrudnieni przy oczyszczaniu drzwi piecowych	82,—
22.	Robotnicy zatrudnieni przy transporcie szyldu i osadzaniu go na płycie ubijaczki	108,—
23.	Gliniarze:	
	a) Rozrabianie gliny ręcznie	94,—
	b) Rozrabianie gliny mechanicznie	88,—
24.	Maszynista na wozie do zasypywania węgla	108,—
25.	Murarze na piecach:	
	a) Murarze szamotowi — wysokokwalifikowani	136,—
		132,—
	b) Murarze	116,—
		108,—
		100,—
	W zależności od kwalifikacji.	

III. Załadowanie koksu

26. **Przedownik ładunku lub placowy:**
Dozór nad wszystkimi robotnikami zatrudnionymi przy ładowaniu koksu do wagonów, przy sortowaniu koksu (maszyści i ładowacze), przy rzucaniu koksu na zwaty i ze zwatów do wagonów, przy przetaczaniu i podstawianiu wagonów. Dozór nad reperacjami maszyn i przyborów służących do ładowania koksu. Kontrola maszyn, urządzeń i przyborów, służących do ładowania

136,—
132,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
	Zaszeregowanie do odpowiedniej kat. płac następuje w zależności od zakresu pracy i odpowiedzialności.	
27.	Zwrotniczy (przetokowy): Przetaczanie i podstawianie wagonów normalnych i wąskotorowych:	
	a) przetokowy z prawem ważenia	108,—
	b) przetokowy o mniejszym zakresie działania	100,—
	c) pomocnik przetokowego	88,—
28.	Taczkarze — sortownia koksu: Odwożenie łazkami sortowanego koksu do wagonów lub na zwały	94,—
29.	Obsługa ramp przy taśmach kanałowych: Czyszczenie, smarowanie oraz usuwanie przeszkód. Zatrzymywanie i puszczanie w ruch	88,—
30.	Obsługa taśm na zwały i ze zwałów	70,—
31.	Ładowacze koksu: Przewożenie koksu łazkami do wagonów lub na taśmy wzgl. kolebami na zwał (wskazane jest akordowanie — 90% wydajności przedwojennej na 100% obecnej)	108,—
32.	Spuszczanie koksu: Spuszczanie koksu z rampy skośnej na transporter i czyszczenie dołu pod transporterem	82,—
33.	Czyszczenie torów: Czyszczenie torów z koksu i zwożenie go do sortowni, czyszczenie torów i zwrotnic, smarowanie zwrotnic	82,—
IV. Obsługa zbiorników i przewodów gazowych		
34.	Wyrównanie ciśnienia zbiornika	88,—
35.	Robotnicy zatrudnieni przy czyszczeniu przewodu ssącego	100,—
V. Fabrykacja siarczanu amonu		
36.	Przodownik	132,—
37.	Warzelnik soli	108,—
		100,—
	W zależności od wysokości produkcji	
38.	Pomocnik warzelnika	66,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
39.	Odpędzacz i przygotowawcz wapna	88,—
	W zależności od warunków pracy	82,—
40.	Obsługa suszarki soli	94,—
	W zależności od zmechanizowania	88,—
		82,—
41.	Obsługa chłodnika końcowego	88,—
42.	Obsługa pomp wody ściekowej	78,—
43.	Maszynista suszarki i transportu przy syntetycznej produkcji (reguluje temperaturę i ciśnienie pieca)	82,—
VI. Fabrykacja benzolu		
44.	Przodownik benzolowy: Ogólny nadzór nad aparatami do produkcji benzolu i samą produkcją	132,—
45.	Destylator benzolu: Obsługa aparatów do odpędzania benzolu, chłodników płaskich, zbiorników oleju płuczkowego i benzolu, aparatu destylacyjnego, pomp do oleju płuczkowego i benzolu. Analiza oleju płuczkowego i benzolu	108,—
46.	Pomocnicy destylatorów: Czyszczenie i smarowanie aparatów i pomp, zastępowanie destylatorów	100,—
	W zależności od zakresu pracy.	94,—
47.	Płukanie benzolu	108,—
48.	Regeneracja kwasu	108,—
VII. Prace przy smole i paku		
49.	Czyszczenie zbiornika paku: Wydobywanie paku u hydraulików i odwożenie go łazkami do warzelni paku	94,—
50.	Destylator smoły	108,—
51.	Pomocnik destylatora	94,—
52.	Kopanie paku na akord (na dniówkę 5 t.)	100,—
53.	Czyszczenie retort, akord (ryczałt na 1 retortę)	800,—
54.	Roboty przy smole i paku	100,—
55.	Obsługa kołowrotu przy ładowaniu paku	100,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
56.	Warzełnik paku	100,—
57.	Regeneracja oleju płuczkowego	108,—
		100,—

W zależności od warunków pracy.

VIII. Obsługa maszyn

58.	Maszyniści:	
	a) na sortowni koksu grubego obsługa maszyny, smarowanie i nadzór nad przetokami	94,— 88,—
	b) pracujący w specjalnie uciążliwych warunkach	108,— 100,—
	W zależności od warunków pracy.	
	c) pomocnik maszynisty obsługujący motor	82,—
	d) pomocnik maszynisty nie obsługujący motoru	70,—
59.	Ładowacze koksu (mechaniczne ładowanie):	
	ze zwalą przy akordzie (liczyć 90% wydajności przedwojennej — 100% obecnej)	88,— 78,— 70,—
	W zależności od warunków pracy.	
60.	Maszynista pomp wodnych:	
	Obsługa pomp wodnych do gaszenia koksu	88,—
61.	Obsługa kołowrotów:	
	Przyciąga wagony do ładowania koksu i skrapia koks w wagonach wapnem	88,—
62.	Maszynista przesuwniczy:	
	Przewozi wagony z jednego toru na drugi	108,— 100,—
	W zależności od natężenia ruchu.	
63.	Smarownik:	
	Smaruje transporter	82,—
64.	Maszynista w kondensacji:	
	Obsługa ekshausterów, pomp, kompresorów wysoko- prężnych. Kontrola ciśnienia gazu i zbiorników smoły	116,— 108,—
	W zależności od warunków pracy.	

Poz.	Czynność	Stawka zł.
65.	Pomocnik maszynisty w kondensacji: Pomaga maszyniście, smaruje, czyści maszyny i aparaty	100,— 94,— 88,—

W zależności od kwalifikacji.

66.	Obsługa pomp smołowych i wodnych:	
	a) przy większym zakresie pracy	100,—
	b) przy mniejszym zakresie pracy	94,—

IX. Warsztaty i obsługa kotłowni

67. Robotnicy fachowi wszystkich klas według zaszerogowania podanego w objaśnieniach do tabeli zaszerogowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla.

Przodownicy:	136,—
Grupa a)	124,—
Grupa b)	116,—
Grupa c)	100,—
Grupa d)	94,—
Grupa e)	78,—

Uwaga:

- a) Lutownicy ołowiu otrzymują oprócz przewidzianego w układzie zbiorowym 10% dodatku za spawanie, dalszy 10% dodatek za pracę przy ołowiu.
- b) Murarze otrzymują 10% dodatek za pracę w ciężkich warunkach (przy piecach gorących i w komorach piecowych).
- c) Przy pracach z kwasem siarkowym płaci się 10% dodatek ze względów zdrowotnych.

X. Laboratorium

68.	Starszy robotnik laboratoryjny	100,—
69.	Robotnik laboratoryjny	88,—
70.	Młodszy robotnik laboratoryjny	78,—
71.	Starszy uczeń	70,—
72.	Młodszy uczeń	56,—
73.	Sprzątaczką laboratoryjną	66,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
74.	Młodociany (stawki dla młodocianych w trzecim roku pracy, załącznik Nr 18 do układu zbiorowego, p. (3)).	64,—

XI. Robotnicy w tzw. pogotowiu pracy

75. patrz załącznik Nr 19 do niniejszego układu zbiorowego.

Uwaga:

a) Do czasu dostarczenia odzieży ochronnej, płaci się na wszystkich koksowniach 10% specjalny dodatek: spawaczom przy pracach z kwasem siarkowym, murarzom na piecach gorących, oraz na koksowni „Dębieńsko” (do czasu poprawienia stanu technicznego pieców) także lepkarzom.

b) Pracownicy fizyczni nie ujęci w tej tabeli winni być zaszeregowani według odpowiednich stawek podanych w tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla.

Wyjaśnienia o sposobie obliczania dodatków do płacy zasadniczej.

1. Wszelkie dodatki do płacy zasadniczej, wymienione w niniejszej tabeli zaszeregowania, jak: dodatek za spawanie, za pracę przy ołowiu, za pracę w ciężkich warunkach (przy piecach gorących i w komorach piecowych), przy pracach z kwasem siarkowym, na odzież ochronną, wypłacać należy od zarobku zasadniczego.
2. Jako zarobek zasadniczy, od którego oblicza się te dodatki, należy uważać zarobek za wszystkie rzeczywiście przepracowane dniówki, bez dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych, w niedziele i święta, tzn. iloczyn rzeczywiście przepracowanych dniówek przez odpowiednią stawkę z tabeli zaszeregowania.
3. Prócz dodatków podanych w tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w koksowniach nie należy stosować żadnych innych dodatków podanych w którejkolwiek z pozostałych tabel zaszeregowania dołączonych do niniejszego układu zbiorowego.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych zatrudnionych w brykietowniach
z ważnością od dnia 1. IX. 1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.
1.	Przodownicy	136,—
2.	Obsługa pras	124,—
3.	Obsługa dozowania miatu	116,—
4.	Obsługa dozowania paku	124,—
5.	Obsługa malakserów i ślimaka	116,—
6.	Obsługa suszarek i filtrów	100,—
7.	Obsługa zgrzebła i taśmy	100,—
8.	Obsługa łożysk i narzędzi (smarowanie)	116,—
9.	Obsługa łamacza paku	124,—
10.	Obsługa pieców i przegrzewaczy pary	116,—
11.	Obsługa przesuwnic kolejowej	116,—
12.	Obsługa silników elektr., utrzymanie oświetlenia	116,—
13.	Obsługa wagi brykietowej	100,—
14.	Ładowanie gotowych brykietów do wagonów lub na zwaly	116,—
15.	Przetokowi	100,—
16.	Czyszczenie pras i aparatów oraz odwóz złomu bry- kietowego	100,—
17.	Dowóz węgla do pieców i odwóz żużłu	100,—
18.	Rzemieślnicy przy naprawach (wg. objaśnień do ta- beli zaszeregowania dla pracowników fizycznych w kopalniach węgla)	124,— 116,— 100,— 94,— 78,—

W zależności od wykonywanej pracy i lat praktyki
zawodowej.

Uwaga:

- a) Pracownicy fizyczni zatrudnieni bezpośrednio przy pro-
dukcji brykietów otrzymują 15% dodatku do zarobku za-
sadniczego za pracę w pyłe, za ten czas, kiedy są przy tej
produkcji zajęci.

- b) Jako zarobek zasadniczy należy rozumieć zarobek za wszystkie rzeczywiście przepracowane dniówki, jednak bez dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych, w niedziele i święta, tzn. iloczyn rzeczywiście przepracowanych dniówek przez odpowiednią stawkę z tabeli zaszeregowania.
- c) Pracownicy fizyczni nie objęci niniejszą tabelą zaszeregowania winni być zaszeregowani, odpowiednio do wykonywanych czynności, na podstawie tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla.
- d) Prócz dodatku 15%-go za pracę w pyle nie należy wypłacać pracownikom zatrudnionym w brykietowni żadnych innych dodatków podanych w którejkolwiek z pozostałych tabel zaszeregowania dołączonych do niniejszego układu zbiorowego.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych — członków zawodowej straży
pożarnej,

z ważnością od dnia 1. IX. 1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.
1.	Ogniomistrz, sierżanci i członkowie obsługi sanitarnej tych samych stopni oraz szoferzy taboru straży pożarnych	136,—
2.	Plutonowi, mechanicy motopomp, rzemieślnicy z ukończoną nauką	124,—
3.	Kaprale, rzemieślnicy nie posiadający zaświadczenia nauki oraz sanitariusze z ukończonym kursem sanitarnym	108,—
4.	Starsi strażacy i rzemieślnicy przyuczeni	100,—
5.	Strażacy z wyszkoleniem I stopnia	94,—
6.	Strażacy bez wyszkolenia podstawowego i kandydaci na strażaków	88,— 82,—

Wyżej podane stawki należą się za 8-godzinny dzień pracy. Ponieważ zawodowo czynni członkowie zakładowych straży pożarnych pracują w tzw. pogotowiu pracy, należy do powyższych stawek zastosować 50% dodatek.

7. Za udział w ćwiczeniach i w akcji pożarowej itp. poza normalnym czasem pracy zawodowej członkowie straży pożarnych otrzymują wynagrodzenie następujące:

poz. 1 zł. 136,— + 50%

pozostali zawodowi i ochotniczy
zł 132,— + 50%

Jako normalny czas pracy zawodowej uważa się:

dla zawodowych — 12 godzin pogotowia,

dla ochotniczych — 8-godzinną normalną dniówkę.

8. Wszyscy członkowie straży pożarnych przemysłu węglowego, zawodowi i ochotniczy, otrzymują co rok w miarę możliwości otrzymania przydziału z Ministerstwa:

1 czapkę, 1 bluzkę roboczą, 1 spodnie robocze (do butów), 1 parę butów — saperek skórzanych.

9. Członkowie straży pożarnej zastużeni w czasie akcji ratunkowej mogą być premiowani i odznaczani.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych zatrudnionych przy konwojowaniu
towarów i pracach aprowizacyjnych
z ważnością od dnia 1. IX. 1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.
1.	Pracownicy fizyczni zatrudnieni stale przy transportach towarowych wraz z ładowaniem i wyładowaniem towarów	88,—
2.	Pracownicy fizyczni zatrudnieni stale przy transportach towarowych z ładowaniem i wyładowaniem towarów wraz z konwojowaniem, odbieraniem i здаwaniem towarów	94,—
	Pracownicy fizyczni wymienieni pod poz. 1—2 otrzymują dietę, o ile wyjazd trwał powyżej 8 godzin bez powrotu do stałego miejsca pracy i ponad 6 km od stałego miejsca pracy przy zastosowaniu wysokości diet i dalszych przepisów przewidzianych zarządzeniami Ministerstwa Przemysłu. Za czasokres, za który zostają obliczone diety, nie mogą być zarachowywane godziny nadliczbowe.	
3.	Kucharz wzgl. kucharka:	
	a)	94,—
	b)	82,—
	W zależności od kwalifikacji i warunków pracy.	
4.	Obsługa w kuchni (stołówce):	
	a)	70,—
	b)	64,—
	W zależności od warunków pracy.	

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych — kierowców samochodowych, ich
pomocników oraz fachowców, zatrudnionych w warsztatach
samochodowych

z ważnością od dnia 1.IX. 1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.
1.	Przodownicy i kierowcy, wykwalifikowani mechanicy	136,—
2.	Kierowcy wykwalifikowani z conajmniej 5-letnią praktyką, jako kierowcy samochodów	124,—
3.	Kierowcy wykwalifikowani z praktyką poniżej 5 lat, jako kierowcy samochodów	116,—
4.	Pomocnicy kierowców w wieku powyżej lat 18	94,—

Uwaga:

Kierowcy i ich pomocnicy wymienieni pod poz. 1—4 otrzymują dietę, o ile wyjazd trwał powyżej 8 godzin bez powrotu do stałego miejsca pracy i ponad 6 km od stałego miejsca pracy przy zastosowaniu wysokości diet i dalszych przepisów przewidzianych zarządzeniem Ministerstwa Przemysłu. Za czasokres, za który zostają obliczone diety, nie mogą być rachowywane godziny nadliczbowe.

5.	Rzemieślnicy stale zatrudnieni w warsztatach samochodowych otrzymują, w zależności od zajmowanego stanowiska i lat pracy zawodowej	136,—
		124,—
		116,—

Uwaga:

Rzemieślników w warsztatach samochodowych można zatrudniać na akord. Wówczas stosuje się czysty system akordowy (bez dodatków do cen ustalonych w akordzie za jednostkę wykonaną ponad normę). Za stawkę akordową wyjściową przyjmuje się stawkę o 20% wyższą od stawki wymienionej w tabeli płac.

Za pracę przy ładowaniu akumulatorów otrzymują rzemieślnicy warsztatów 10% dodatku do zarobku zasadniczego za czas, kiedy pracują przy ładowaniu akumulatorów.

Jako zarobek zasadniczy należy przyjąć iloczyn dniówek (wzgl. części dniówek) przepracowanych przy ładowaniu akumulatorów przez stawkę dniówkową z tabeli zaszeregowania.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych — członków straży przemysłowej
z ważnością od dnia 1. IX. 1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.
1.	Dowódcy warty na zakładach i obozach	108,— 116,—
	W zależności od kwalifikacji.	
2.	Rozprowadzający warty	108,— 100,—
	W zależności od kwalifikacji.	
3.	Wartownicy	100,— 94,—
	W zależności od kwalifikacji.	

Uwaga:

- a) Wymienionych pod poz. 1—3 obowiązuje czas pracy 56 godzin tygodniowo, z czego 48 godzin tygodniowo płatne wg. odpowiednich zasad wynagradzania pracowników fizycznych, pozostałe 8 godzin i ew. następne, które mogą mieć miejsce w wyjątkowych wypadkach (przy wyjazdach służbowych, za które wypłacone są diety, godzin nadliczbowych nie liczy się), opłacane będą zgodnie z przepisami o wynagrodzeniu za pracę w godzinach nadliczbowych. W niedziele i święta pracuje tylko konieczna obsada.
- b) Wymienieni pod poz. 1—3 korzystają z wszystkich dodatkowych świadczeń, jakie przysługują pracownikom fizycznym przemysłu węglowego.
- c) Członkowie straży przemysłowej otrzymują diety, o ile wyjazd trwa powyżej 8 godzin bez powrotu do stałego miejsca pracy i na odległość powyżej 6 km od stałego miejsca pracy, przy zastosowaniu wysokości diet i dalszych przepisów przewidzianych zarządzeniami Ministerstwa Przemysłu.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych zatrudnionych w zakładach pracy,
należących do Zjednoczenia Biur Projektowo-Montażowych
dla Górnictwa
z ważnością od dnia 1.IX. 1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.
1.	Pierwsi wysokokwalifikowani specjaliści montażowi szczególnie złożonych i odpowiedzialnych zespołów maszynowych itp.	136,—
	a) Od montażu, rewizji i napraw turbin parowych i turbosprężarek, przekładni zębatych turbin.	
	b) Od montażu kotłów i urządzeń cieplnych wysoko-sprawnych na wysokie ciśnienie oraz specjaliści od urządzeń paleniskowych i rurociągowych oraz egzam. spawacze kotłowi.	
	c) Od naprawy, montażu, regulacji i sprawdzania regulatorów jazdy maszyn wyciąg., aparatów regulacyjnych do ciśnienia, temperatury, aparatów do pomiarów specjalnych (salinometry, analizatory gazów, urządzenia kompensacyjne do pomiaru temperatur), naprawy i kontroli wag.	
	d) Od montażu i naprawy złożonych urządzeń górniczych i wydobywczych (skipy, płuczki itp.) oraz traserzy konstr.	
2.	Drudzy wysokokwalifikowani specjaliści montażowi szczególnie złożonych i odpowiedzialnych zespołów maszynowych itp.	132,—
	a) Od montażu, rewizji i napraw turbin parowych i turbosprężarek, przekładni zębatych, regulacji turbin.	
	b) Od montażu kotłów i urządzeń cieplnych wysoko-sprawnych na wysokie ciśnienie oraz specjaliści od urządzeń paleniskowych i rurociągowych oraz egzam. spawacze kotłowi.	
	c) Od naprawy, montażu, regulacji i sprawdzania regulatorów jazdy maszyn wyciąg., aparatów re-	

Poz.	Czynność	Stawka zł.
	gulacyjnych do ciśnienia i temperatury, aparatów do pomiarów specjalnych (salinometry, analizatory gazów, urządzenia kompensacyjne do pomiaru temperatur), naprawy i kontroli wag.	
d)	Od montażu i naprawy złożonych urządzeń górniczych i wydobywczych (skipy, płuczki, itp.) oraz traserzy konstrukcyjni.	
3.	Brygadzysta lub przodownik kierujący samodzielnie grupą ślusarzy, frezerzy lub strugacze kół zębatach, hartownicy, elektrycy i formierze, wulkanizatorzy. Rzemieślnicy lub wykwalifikowani robotnicy maszynowi posiadający duże doświadczenie w robotach wymagających specjalnych umiejętności itp., ustawiacze, mechanicy na precyzyjnych robotach, tokarze i szlifierze precyzyjnych narzędzi i przyrządów, spawacze miedzi	128,—
4.	Pierwsi rzemieślnicy i pierwsi robotnicy maszynowi. Murarz, kotlarz, blacharz, traser, kowal, ślusarz, formierz, cynkownik, elektromonter. Hartownik, maszynista na młocie parowym. Tokarz wytaczarkowy na precyzyjne roboty. Wiertacze na obróbce mechanicznej, frezerzy kół zębatach. Stolarze modelowi. Ręczni niciarze kotłowi i konstrukcji żelaznej. Spawacze elektrycznością i autogenem. Ślusarze narzędziowi, mechanicy precyzyjni	124,— 116,—
5.	Drudzy rzemieślnicy i drudzy robotnicy maszynowi. Murarz, kotlarz, blacharz, traser, kowal, ślusarz, formierz, hartownik, wiertacz obróbki mechanicznej, tokarz, cynkownik, elektromonter, rdzeniarz, uszczelniacz kotłów. Kontroler odlewów. Szlifierze na ostrzałkach narzędzi. Przykrawacze taśm. (Starsi) Frezarz, obcinacz na obcinarkach blach. Wiertacz konstrukcji żelaznych. Przybijacz. Wycinacz. Niciarz maszynowy. Spawacz maszynowy. Tokarz na tarczówkach. Tokarz na rewolwerówkach. Frezarz na frezarkach pionowych i poziomych. Modelarz prostych modeli. Cieśla wagowy. Heblarz. Szklarz. Ry-marz. Szewc	112,— 108,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
6.	Robotnicy przyuczeni, pracujący samodzielnie na prostych robotach. Pomocnicy fachowi. Przyuczeni: tokarz, wiertacz, frezarz, kowal, ślusarz. Składacz kotłów i konstrukcji żelaznych. Traser wg. szablonu. Przepalacz acetylenowy. Obcinacz odlewów. Suwnicowy. Przybijacz w kuźni. Pomocnik wulkanizatora. Klejacz. Przykrawacz. Impreguator. Czyszczacz	104,— 100,—
7.	Robotnicy przyuczeni i pracujący na robotach seryjnych z ustawiaczem, robotnicy na rewolwerówkach, frezarkach do rowków, wiertarkach wg. szablonu, tokarkach, w przyrządach, pracujący z ustawiaczem, robotnicy trasujący wg. szablonów, robotnicy przy nawijaniu cewek, robotnicy przyuczeni i pracujący na robotach masowych, pomocnicy zwykli, robotnicy na rewolwerówkach, automatach, sztancach, wiertarkach, przy robotach masowych, palacze kotłów centr. ogrzewania	96,—
8.	Przodownicy robót placowych	108,—
9.	Pracownicy fizyczni zatrudnieni przy transporcie, załadunku i wyładunku urządzeń i maszyn ciężkich	104,— 100,—
10.	Pracownicy fizyczni zatrudnieni przy transporcie półfabrykatów i materiałów związanych z produkcją	96,— 92,—
11.	Pracownicy fizyczni zatrudnieni przy transporcie, załadunku i wyładunku materiałów lekkich. Woźni i portierzy	78,—
12.	Starsza pomoc niefachowa przy czyszczeniu, impregnowaniu, klejeniu i przykrawaniu gum. taśm transportowych	78,— 82,— 84,—
13.	Młodsza pomoc niefachowa przy czyszczeniu, impregnowaniu, klejeniu i przykrawaniu gum. taśm transportowych. Pracownicy fizyczni zatrudnieni przy utrzymywaniu porządku. Gońcy	64,— 66,— 70,— 74,—

Uwaga:

1. Pracownicy zatrudnieni przy pracach szkodliwych dla zdrowia otrzymują:
 - a) za spawanie — 10% dodatku
 - b) za pracę przy gorącym ołowiu — 10% dodatku
 - c) za spawanie ołowiem — 10% dodatku
 - d) za gorące ocynkowanie — 10% dodatku
 - e) przy pracach z kwasem i sodą kaustyczną — 10% dodatku
2. Pracownicy zatrudnieni czasowo pod ziemią za ten czas pracy otrzymują 10% dodatku.
3. Brygadziści i monterzy kierujący montażem, mogą otrzymać wg. uznania Dyrekcji zakładu dodatek za odpowiedzialność wynoszący do 10%.
4. Robotnicy montażowi otrzymują za pracę na wysokości powyżej 5 m do 25% dodatku.
5. Pracownicy zatrudnieni na kopalniach, zakładach lub przedsiębiorstwach przemysłu węglowego korzystają ze stółówek będących na tych zakładach, na tych samych warunkach co pracownicy danego zakładu pracy.
6. Dla pracowników zatrudnionych w akordzie stosuje się czysty system akordowy (bez dodatków do cen ustalonych w akordzie za jednostki wykonane ponad normę). Za stawkę akordową wyjściową przyjmuje się stawkę o 20% wyższą od stawki wymienionej w tabeli zaszeregowania.
7. Wszelkie przewidziane w niniejszej tabeli zaszeregowania dodatki do stawek dniówkowych dla pracowników fizycznych zatrudnionych w zakładach pracy objętych przez Zjednoczenie Biur Projektowo-Montażowych dla Górnictwa, winny być obliczane od zarobku zasadniczego za czas przepracowany w warunkach zezwalających na te dodatki.
Jako zarobek zasadniczy należy uznać:
 - a) dla pracowników — iloczyn rzeczywiście przepracowanych dniówkowych w tych warunkach dniówek przez odpowiednią stawkę dniówkową z tabeli zaszeregowania bez dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych, w niedziele i święta,
 - b) dla pracowników — iloczyn rzeczywiście przepracowanych zatrudnionych dniówek w tych warunkach przez osiągnięty w tym miejscu pracy rzeczywisty zarobek akordowy na dniówkę.

Każdy dodatek winien być obliczany osobno od tak ujętego zarobku zasadniczego.

8. Prócz dodatków podanych w tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w zakładach pracy należących do Zjednoczenia Biur Projektowo-Montażowych dla Górnictwa, nie należy stosować żadnych innych dodatków, podanych w którejkolwiek z pozostałych tabel zaszeregowania, dołączonych do niniejszego układu zbiorowego.
9. Pracownicy fizyczni nie ujęci w niniejszej tabeli zaszeregowania winni być zaszeregowani według odpowiednich stawek podanych w tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych zatrudnionych w zakładach pracy należących do Zjednoczenia Fabryk Maszyn i Sprzętu Górniczego z ważnością od dnia 1. IX. 1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.	akord. zasadn.
1. a)	Brygadzysta lub przodownik , kierujący samodzielnie grupą monterów, ślusarzy, frezarzy lub strugaczy kół zębatych, hartowników, elektrykarzy i formierzy. Rzemieślnicy lub wykwalifikowani robotnicy maszynowi, posiadający duże doświadczenie w robotach wymagających specjalnych umiejętności, jak np. ustawiacze, mechanicy na precyzyjnych robotach, tokarze, szlifierze precyzyjnych narzędzi i przyrządów, spawacze miedzi.	23,—	18,40
	Uwaga: Zaszeregowanie do poz. 1. a) wymaga zatwierdzenia przez Dyрекcję Zjednoczenia.		
b)	Brygadzysta lub przodownik blacharski, kotlarski, murarski, tokarski, ślusarski, monterski, ciesielski, stolarski, spawacz, formierzy, frezarzy, niciarze obróbki termicznej (hartowników), elektromonterzy. Pierwsi rzemieślnicy i pierwsi wykwalifikowani robotnicy maszynowi. Pierwsi: murarz, kotlarz, blacharz, tra-ser, kowal, ślusarz, formierz, monter, cynkownik, elektromonter. Hartownik narzędziowy, maszynista na młocie parowym. Tokarz wyfaczarkowy. Tokarz na precyzyjne roboty. Wier-tacze na obróbce mechanicznej. Fre-zarze kół zębatych. Stolarze modelowi.	22,— 21,— 20,— 19,—	17,60 16,80 16,— 15,20

Ręczni niciarze kotłowi i konstrukcji żelaznych. Spawacze elektrycznością i autogenem. Ślusarze narzędziowi.

Uwaga: Stawka płacy zależy od kwalifikacji wykonywanej pracy.

c) **Drudzy rzemieślnicy i drudzy wykwalifikowani robotnicy maszynowi.**

Drudzy: murarz, kotlarz, blacharz, traser, kowal, ślusarz, formierz, monter, hartownik, wiertacze obróbki mechanicznej, tokarze, cynkownik, elektromonter.

Rdzeniarz. Uszczelniacz kotłów. Kontroler odlewów. Szlifierze na ostrzałkach narzędzi.

Traser. Obcinacze na obcinarkach blach. Wiertacze konstrukcji żelaznych. Przybijacze. Wycinacze. Niciarze maszynowi. Spawacze maszynowi. Tokarze na tarczówkach. Tokarze na rewolwerówkach. Frezarze na frezarkach pionowych i poziomych. Modelarze prostych mebli. Cieśle wagonowi. Heblarz. Szklarz. Rymarz. Szewc.

Uwaga: Stawka płacy zależy od klasyfikacji wykonywanej pracy.

d) **Robotnicy przyuczeni, pracujący samodzielnie na prostych robotach. Pomocnicy fachowi.**

Przyuczeni: tokarze, wiertacze, frezery, kowale, ślusarze

Składacz kotłów i konstrukcji żelaznych. Traser wg szablonu. Przepalacz acetylenowy. Obcinacze odlewów. Suwnicowi. Przybijacze w kuźni.

Uwaga: Stawka płacy zależy od klasyfikacji wykonywanej pracy.

18,—	14,40
17,—	13,60

16,—	12,80
15,—	12,—

Poz.	Czynność	Stawka zł. akord. zasadn.	
e)	Robotnicy przyuczeni i pracujący na robotach seryjnych z ustawiaczem. Robotnicy na rewolwerówkach, frezarkach i przyrządach, pracujący z ustawiaczem. Robotnicy trasujący wg szablonów. Robotnicy przy nawijaniu cewek	14,—	11,20
f)	Robotnicy przyuczeni i pracujący na robotach masowych. Pomocnicy zwykli. Robotnicy na rewolwerówkach, automatach, szlancach, wiertarkach, przy robotach masowych, palacz kotłów — centralne ogrzewanie	13,—	10,40
2.	Przodownicy robót placowych	14,—	12,80
3.	Pracownicy fizyczni zatrudnieni przy transporcie, załadunku i wyładunku urządzeń i maszyn ciężkich	13,—	12,—
4.	Pracownicy fizyczni zatrudnieni przy transporcie półfabrykatów i materiałów związanych z produkcją i portierzy	12,—	10,40
5.	Pracownicy fizyczni zatrudnieni przy transporcie, załadunku i wyładunku materiałów lekkich	—	8,80
6.	Pracownicy fizyczni zatrudnieni przy utrzymaniu porządku. Gońcy		8,—

Uwaga:

- Inwalidzi zatrudnieni przy robotach poz. 5 i 6 otrzymują 10,— zł./godz.
- Pracownicy zatrudnieni przy pracach szkodliwych dla zdrowia otrzymują:
 - a) za spawanie — 10% dodatku
 - b) za pracę przy gorącym ołowiu — 10% dodatku
 - c) za spawanie ołowiem — 10% dodatku
 - d) za gorące ocynkowanie — 10% dodatku
 - e) przy pracach z kwasem i sodą kaustyczną — 10% dodatku
- Pracownicy zatrudnieni czasowo pod ziemią za ten czas pracy otrzymują 10% dodatku.

4. Pracownicy zatrudnieni na kopalniach, zakładach lub przedsiębiorstwach przemysłu węglowego korzystają ze stołówek będących na tych zakładach, na tych samych warunkach co pracownicy danego zakładu pracy.
5. Dla pracowników zatrudnionych w akordzie stosuje się czysty system akordowy (bez dodatków do cen ustalonych w akordzie za jednostki wykonane ponad normę). Za stawkę akordową wyjściową przyjmuje się stawkę akordową podaną w tabeli zaszeregowania.
6. Wszelkie przewidziane w niniejszej tabeli zaszeregowania dodatki do stawek dniówkowych dla pracowników fizycznych zatrudnionych w zakładach pracy objętych przez Zjednoczenie Fabryk Maszyn i Sprzętu Górniczego, winny być obliczane od zarobku zasadniczego za czas przepracowany w warunkach zezwalających na te dodatki.
Jako zarobek zasadniczy należy uznać:
 - a) dla pracowników — iloczyn rzeczywiście przepracowanych dniówkowych w tych warunkach dniówek przez odpowiednią stawkę dniówkową z tabeli zaszeregowania bez dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych, w niedziele i święta,
 - b) dla pracowników — iloczyn rzeczywiście przepracowanych dniówek w tych warunkach przez zatrudnionych w akordzie osiągnięty w tym miejscu pracy rzeczywisty zarobek akordowy na dniówkę.
 Każdy dodatek winien być obliczany osobno od tak ujętego zarobku zasadniczego.
7. Prócz dodatków podanych w tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w zakładach pracy należących do Zjednoczenia Fabryk Maszyn i Sprzętu Górniczego, nie należy stosować żadnych innych dodatków, podanych w którejkolwiek z pozostałych tabel zaszeregowania dołączonych do niniejszego układu zbiorowego.
8. Pracownicy fizyczni, nie ujęci w niniejszej tabeli zaszeregowania, winni być zaszeregowani według odpowiednich stawek podanych w tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych zakładów należących do Zjednoczenia Przedsiębiorstw Wiertniczo-Górnich,
z ważnością od dnia 1.IX.1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.
------	----------	---------------

I. Roboty górnicze

Dla robót górniczych stosuje się stawkę płac z tabeli zaszeregowania dla kopalń pod ziemią.

II. Roboty wiertnicze

1.	Pracownicy otworowi:	
	a) Wiertacz przodowy maszynowy I. kat.	136,—
	b) Wiertacz przodowy maszynowy II. kat.	130,—
	c) Wiertacz przodowy na aparatach o częśc. zmechanizowanych	124,—
	d) Wiertacz przodowy ręczny	124,—
2.	Wiertacz spełniający funkcję przodowego otrzymuje dodatek do dniówki, wynoszący:	
	a) przy aparatach ciężkich	13,—
	b) przy aparatach częściowo zmechan.	11,—
3.	a) Wiertacz zmianowy maszynowy I. kat.	124,—
	b) Wiertacz zmianowy maszynowy II. kat.	112,—
	c) Wiertacz zmianowy na aparatach o częśc. zmechaniz. I. kat.	108,—
	d) Wiertacz zmianowy na aparatach o częśc. mechanizacji II. kat.	96,—
4.	a) Wiertacz ręczny I. kat.	108,—
	b) Wiertacz ręczny II. kat.	96,—
5.	Pomoc wiertacza	92,—
6.	a) Robotnik otworowy I. kat.	80,—
	b) Robotnik otworowy II. kat.	70,—
7.	Kowal-sprawacz otworowy	124,—
8.	a) Kowal I. kat. otworowy	120,—
	b) Kowal II. kat. otworowy	108,—
9.	a) Pomocnik kowala otwor. I. kat.	96,—
	b) Pomocnik kowala otwor. II. kat.	92,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
10.	Palacz mechanik	130,—
11.	a) Palacz I. kat.	112,—
	b) Palacz II. kat.	102,—
12.	Pomocnik palacza	92,—
Pracownicy warsztatowi:		
13.	a) Rzemieślnik przodowy fachowy I. kat.	136,—
	b) Rzemieślnik przodowy fachowy II. kat.	130,—
14.	a) Rzemieślnik I. kat.	120,—
	b) Rzemieślnik II. kat.	112,—
	c) Rzemieślnik III. kat.	108,—
15.	Pomocnik	80,—
16.	a) Uczeń starszy (paca)	75,—
	b) Uczeń młodszy (paca)	70,—
Pracownicy działów pomocniczych (konserwacja i magazynowanie):		
17.	Przodowi	136,—
18.	a) Robotnicy kwalifikowani I. kat.	112,—
	b) Robotnicy kwalifikowani II. kat.	102,—
19.	Robotnicy niekwalifikowani	80,—

Uwaga:

Wiertacze przodowi dozorujący 3 zmiany robót wiertniczych w ciągu doby otrzymują wzamian za godziny nadliczbowe „Dodatek nadzorczy” w wysokości należności za $1\frac{1}{2}$ dniówki (4 godziny zwykłe) za każdą dobę nadzoru, godziny nadliczbowe mogą być przyznane przez kierownictwo techniczne tylko w wypadkach szczególnych (np. dłużej trwające remonty i instrumentacje otworowe).

III. Roboty budowlane

20.	Przodownik.
Przodownikiem może zostać każdy fachowiec wyszkolony, który kieruje powierzoną sobie pewną grupą fachowców (około 10 osób).	136,—
21.	Samodzielni murarze, cieśle, zbrojarze, brukarze, ramarze, asfalcjarze, stolarze, blacharze, kotłodzieje, spawacze, kowale pierwszej kategorii	128,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
	Uwaga: Do pierwszej kategorii mogą być zaszeregowani tylko wyszkoleni fachowcy, którzy posiadają pełne kwalifikacje i doświadczenia w swoim zawodzie i wykonują pracę zupełnie samodzielnie.	
22.	Rzemieślnicy wymienieni wyżej (poz. 21) — zaliczeni do drugiej kategorii	108,—
	Uwaga: Do drugiej kategorii mogą być zaszeregowani fachowcy, którzy wprowadzie żadnej nauki rzemieślniczej nie odbyli, ale przez dłuższą pracę nabyli takiej znajomości kwalifikowanych i zręcznych rzemieślników.	
23.	Rzemieślnicy, wymienieni wyżej (poz. 21) — zaszeregowani do trzeciej kategorii	96,—
	Uwaga: Do trzeciej kategorii mogą być zaszeregowani fachowcy, którzy wprowadzie nauki rzemieślniczej nie odbyli, a przez stosunkowo krótką pracę w tym zawodzie nie posiadają jeszcze tych kwalifikacji i zręczności, jak rzemieślnicy drugiej kategorii.	
24.	Pomoc fachowa	92,—
	Uwaga: Pomoc fachowa obejmuje pracowników, którzy obznajomieni są z pracami pomocniczymi przy wykonywaniu zawodu i wykonują tę pracę samodzielnie i szybko.	
25.	Pomoc niewykwalifikowana pierwszej kategorii	74,—
	Uwaga: Obejmuje pracowników, którzy posiadają krótką praktykę, są mniej obznajomieni z pomocą przy wykonywaniu prac przez rzemieślników.	
26.	Pomoc niewykwalifikowana drugiej kategorii	70,—
	Uwaga: Obejmuje pracowników, którzy nie są wcale obznajomieni z pomocą przy wykonywaniu prac przez rzemieślników.	
27.	Pracownicy fizyczni przy pracach lekkich, sprzątanie placów, przy pomiarach mierniczych, stróże, posławy itp.	66,—

Uwaga do poz. 13—16:

Poz. te obejmują rodzaje rzemiosł, związanych z wiertnictwem, a więc:

koronkarstwo metalowe, ślusarstwo, spawanie, tokarstwo, stolarstwo, kowalstwo, ciesielka itp.

Uwaga do III. Roboty budowlane:

Niezależnie od stawek wyszczególnionych w liście zaszeregowania otrzymują pracownicy sezonowi, zatrudnieni nie dłużej, niż 10 miesięcy w roku, dodatek sezonowy w wysokości 30% płacy zasadniczej.

Uwagi ogólne:

- 1) Pracownicy fizyczni Zjednoczenia Przedsiębiorstw Wiertniczo-Górnich zatrudnieni przy robotach górniczych winni być akordowani według tych samych zasad, co pracownicy fizyczni zatrudnieni w kopalniach pod ziemią, a mianowicie:
 - a) przy pogłębianiu szybów — tak, jak górnicy zatrudnieni w przodkach wydobywczych, tzn. otrzymują oni za jednostki wykonane ponad normę dodatek akordowy w wysokości:
150% przy przekroczeniu normy 0% do 30%
200% przy przekroczeniu normy ponad 30% do 50%
250% przy przekroczeniu normy ponad 50%
do cen jednostkowych ustalonych w akordzie.
 - b) przy pozostałych robotach górniczych — tak, jak pracownicy fizyczni zatrudnieni w kopalniach pod ziemią przy robotach akordowych poza przodkami, tzn. otrzymują oni za jednostki wykonane ponad normę dodatek akordowy w wysokości 100% do cen jednostkowych ustalonych w akordzie.
- 2) Dodatek sezonowy dla robót budowlanych należy obliczać od zarobku zasadniczego.
Pojęcie zarobku zasadniczego wyjaśnione jest w zał. Nr 2.
- 3) Pracownicy fizyczni, nie ujęci w niniejszej tabeli zaszeregowania, winni być zaszeregowani wg odpowiednich stawek podanych w tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla.
- 4) Pracownikom zatrudnionym przy robotach wiertniczych i budowlanych nie należy wypłacać żadnych innych dodatków, podanych w którejkolwiek z pozostałych tabel zaszeregowania dołączonych do niniejszego układu zbiorowego.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych zatrudnionych w tartakach objętych przez Centralę Dostaw Drzewnych dla Przemysłu Węglowego, z ważnością od dnia 1. IX, 1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.
I. Napęd maszyn		
1.	Mechanik	120,—
2.	Palacz kotłowy egzaminowany	116,—
3.	Palacz kotłowy przed egzaminem	96,—
II. Obsługa maszyn		
4.	Przodownicy	128,—
5.	Trakowy I	120,—
6.	Trakowy II	108,—
7.	Pomocnicy trakowych	96,—
8.	Strugacze	108,—
9.	Pomoc strugacza	70,—
10.	Obrzynacze na podwójnych obrzynaczkach	102,—
11.	Pomoc przy podwójnych obrzynaczkach	70,—
12.	Obrzynacze na obrzynaczkach pojed.	96,—
13.	Obsługa wahadłówek	74,—
14.	Obsługa pił taśmowych	96,—
15.	Szlifierze wykwalifikowani	108,—
16.	Szlifierze przyuczeni	74,—
17.	Obsługa cyrkularów przerywających drewno okrągłe	
	a) zmechanizowanych	96,—
	b) o podniesieniu ręcznym	108,—
	c) o podniesieniu nóżkowym	96,—
III. Robotnicy z hal tartacznych		
18.	Wywóz obrabionego materiału	70,—
19.	Odnoszenie materiału z obrabiarek	70,—
20.	Wynoszenie trocin i odpadków	66,—
IV. Robotnicy placowi		
21.	Sortownicy surowca i tarcicy — wykwalifikowani	120,—
22.	Wyładunek surowca z wagonu	78,—
23.	Ładowanie tarcicy na wagony	70,—
24.	Dowóz kłód do traków	74,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
25.	Wywożenie i układanie w stosy wymanipulowanego surowca	74,—
26.	Staplowanie tarcicy	66,—
27.	Dachowanie i legarowanie materiałów	66,—
28.	Stróże	66,—
29.	Sprzątaczk	64,—

V. Rzemieślnicy

30. Cieśle, stolarze, kowale, ślusarze, tokarze, rymarze, elektrotechnicy, murarze i inni 120,—

Uwaga:

- a) Pracowników fizycznych w tartakach można zatrudniać na akord także zespołowo. Wówczas stosuje się czysty system akordowy (bez dodatku do cen ustalonych w akordzie za jednostkę wykonaną ponad normę). Za stawkę akordową wyjściową przyjmuje się stawkę o 20% wyższą od stawki wymienionej w tabeli zaszeregowania.

b) Przykład:

I. trakowy ma wynagrodzenie na dniówkę 120,— zł. + 20% zachęty = 120,— + 24,— = 144,— zł.

Norma 24 m³,

$$\frac{144}{24} = 6,— \text{ za } 1 \text{ m}^3.$$

Trakowy miał 5 m³ ponad normę, czyli zarobił:

$$144 + (5 \times 6) = 174,— \text{ zł.}$$

- c) Dla pracowników fizycznych zatrudnionych w tartakach nie należy stosować żadnych dodatków do stawek zasadniczych z innych tabel zaszeregowania dołączonych do niniejszego układu zbiorowego.
- d) Pracownicy fizyczni nie ujęci w niniejszej tabeli zaszeregowania winni być zaszeregowani według odpowiednich stawek podanych w tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych zatrudnionych w cegielniach
z ważnością od dnia 1. IX. 1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.
1. Napęd maszyn:		
a)	maszynista egzaminowany	122,—
b)	palacz kotłowy egzaminowany	112,—
c)	palacz kotłowy przyuczony	102,—
d)	obsługa motorów spalinowych	112,—
e)	obsługa motorów elektrycznych	112,—
f)	smarowanie maszyn	100,—
g)	brygadziści (przodownicy)	130,—
2. Wykop gliny:		
a)	odkrywka	90,—
b)	strzałowy	126,—
c)	obsługa koparki mech. skrobacza bagru	116,—
d)	kopanie gliny i ładowanie na wózki z dowozem do stacji wyciągowej	108,—
e)	ładowanie gliny na wózki	102,—
f)	odwóz gliny kolebami	100,—
3. Dowóz gliny kolejką:		
a)	obsługa lokomotywy, ciągnika spalinowego lub elektrycznego	112,—
b)	pomocnik	100,—
4. Hałdowanie gliny:		
a)	rozrzucanie gliny warstwami do 10 cm	94,—
b)	polewanie hałdy	74,—
5. Wyciąg pochylni lub windą pomostową:		
	podstawianie i zapinanie koleb na łańcuch lub ling przy windzie, zatoczenie wózka na pomost i zaryglo- wanie	88,—
6. Zasilacze okrągłe i skrzyniowe:		
a)	odbiór koleby z wyciągu lub pomostu windy, podstawianie i opróżnienie koleby do zasilacza, obsługa zasilacza i nawodnienie	102,—
b)	zasypywanie ręczne do kołotoka	108,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
7.	Kołodoki (gniotowniki): obsługa, uruchomienie, dodatkowa woda zarobowa	102,—
8.	Prasy pasmowe:	
	a) ucinanie ręczne, odbiór i układanie na wózki eta- żowe lub podnośnik Kellera	102,—
	b) odbiór z półautomatu i układanie na wózki lub stojak załadowniczy	96,—
	c) dowóz ramek, podkładek Kellera	84,—
	d) odwóz surówki do suszni:	
	I. ręczny	94,—
	II. automatyczny (syst. Kellera) z ułożeniem w suszni	102,—
9.	Układanie w suszarni:	
	a) ręczne układanie	96,—
	b) dozór suszarni i regulacja temperatury przy susz- niach sztucznych	100,—
10.	Koźłowanie cegły suchej (magazyny letnie lub zimowe): zbieranie cegły suchej ze sztelarzy, przewóz i uło- żenie w koźły lub magazyny	96,—
11.	Dowóz surówki do pieca:	
	a) zbieranie i odwóz ręczny	102,—
	b) automatyczny:	
	I. zbieranie automatem Kellera w suszni	102,—
	II. spust automatem Kellera	84,—
	III. zawóz surówki do pieca	102,—
12.	Ustawka cegły surowej w piecu:	
	a) układacz	128,—
	b) pomocnik układacza	116,—
13.	Murowanie, rozbieranie bramek i czyszczenie komór: ustawienie, zamurowanie bramki i rozbiór z uło- żeniem cegły w koziółek przy bramce	100,—
14.	Wypał cegły:	
	a) palacz piecowy I kat.	128,—
	b) palacz piecowy II kat.	120,—
	c) pomocnik, dowóz węgla na piec, wypał	96,—
	d) dodatek za przodownictwo na piecu może otrzy- mać najwyżej jeden palacz na piec na dniówkę (8 godzin)	8,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
15.	Wywóz z pleca	122,—
16.	Sortowanie materiałów	100,—
17.	Roboty placowe: lżejsze	66,—
	Roboty placowe: cięższe	74,—
18.	Ładowanie wagonów kolejowych	88,—
19.	Wyładowanie węgla	86,—
20.	Stróże	66,—
21.	Sprzątaczk	64,—

Uwaga:

1. a) Dla pracowników zatrudnionych w akordzie stosuje się czysty system akordowy (bez dodatków do cen ustalonych w akordzie za jednostki wykonane ponad normę).
b) Za stawkę akordową wyjściową przyjmuje się stawkę o 20% wyższą od stawki wymienionej w tabeli zaszeregowania.
2. Pracownicy fizyczni nie ujęci w tej tabeli zaszeregowania winni być zaszeregowani według odpowiednich stawek podanych w tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych zatrudnionych w kopalniach węgla.
3. Dla pracowników fizycznych zatrudnionych w cegielniach nie należy stosować żadnych dodatków do stawek zasadniczych z innych tabel zaszeregowania dołączonych do niniejszego układu zbiorowego.

Wyjaśnienia o sposobie obliczania zarobku akordowego w kopalniach węgla

A. Pod ziemią (system akordowo-premiowy)

Za podstawę do obliczenia zarobku akordowego przyjmuje się:

- a) stawki podane w obowiązującej tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych, pracujących w akordzie,
- b) 90% normy przedwojennej, tj. tej ilości węgla wzgl. popędu robót przygotowawczych itp., które były wyznaczone w roku 1939 (normy na podobnym miejscu pracy). Te same 90% normy z roku 1939 uważa się za nowe 100%.

Jeżeli ustalony zostanie nowy akord, to przyjmując zarobek górnik za równy 100%, powinien zarobić młodszemu górnikowi 90%, ładowacz 80%. Jako najprostszy sposób obliczania zarobków ze wspólnych akordów, należy przyjąć sposób podany niżej.

Za prace wykonane w przodkach, nieobjęte akordem za urobek lub za popęd, płaci się drużynie dodatkowo, przy czym stawki za te roboty poboczne winny być obliczone zależnie od przeciętnego czasu potrzebnego do wykonania tychże robót. Wskazano jest obliczyć ceny akordowe tych robót pobocznych w stosunku do płacy rębacza, ponieważ umożliwia to bezpośrednie wyliczenie zarobku na dniówkę rębacza z akordu i robót pobocznych łącznie, a stąd od razu zarobku na dniówkę młodszego rębacza i ładowacza.

Np. cenę za odrzucenie kamieni na filarze obliczyć można, biorąc pod uwagę, że praca związana z odrzucaniem jednego metra³ kamieni jest półtora razy cięższą, niż ładowanie 1 m³ węgla do wózków.

Wobec tego cena za odrzucanie 1 m³ kamieni może być obliczona:

cena ładowania 1 tony węgla dla górnika $\times 1,5$.

I. Filar

Cenę akordową, służącą za podstawę do dalszych obliczeń ustala się według wzoru:

$$c = \frac{a}{b}$$

Przy czym:

a — stawka akordowa przewidziana dla górnika na filarze,

- b — norma w wózkach, metrach tonach wyznaczona na jedną dniówkę w przodku, tj. 90% normy z roku 1939,
c — cena za wózek.

Przykład:

- a — 136,— zł. stawka górnika na wysokim filarze,
b — 12 wózków

Cena akordowa za jeden wózek wynosi zatem:

$$c = \frac{a}{b} = \frac{136}{12} = 11,33 \text{ zł. dla górnika,}$$

Przy obliczaniu miesięcznym stwierdzono, że na filarze tym przepracowano 10 dniówek górnika, pełniącego funkcję przodowego
8 dniówek górnika
6 dniówek górnika młodszego
18 dniówek ładowacza

Razem 42 dniówki.

Filar ten osiągnął wydobyć 568 wózków, tzn. na jedną dniówkę przepracowaną w przodku przypada

$$\frac{568}{42} = 13,524 \text{ wózków.}$$

Stanowi to przekroczenie normy o 12,7%.

Zarobek górnika na dniówkę wyniesie zatem:

za 12 wózków po zł. 11,33 = zł. 135,96

za 1,524 wózków po zł. 28,33 = zł. 43,17

(Ze 150%-wą premią akordową)

Razem: zł. 179,13

Przyjmijmy, że za wykonane roboty poboczne przypada drugie kwota zł. 316,—, zatem na jedną przepracowaną dniówkę przypada:

$$\frac{316}{42} = 7,52 \text{ zł.}$$

Łączny zarobek górnika na dniówkę wynosi więc:

zł. 179,13 + zł. 7,52 = zł. 186,65

a zatem zarobek młodszego górnika na dniówkę wynosi:

$0,9 \times \text{zł. } 186,65 = 167,99 \text{ zł.}$

zaś ładowacza:

$0,8 \times \text{zł. } 186,65 = 149,32 \text{ zł.}$

Zarobek na dniówkę górnika, pełniącego funkcję przodowego wyniesie:

$\text{zł. } 186,65 + \text{zł. } 13,— = \text{zł. } 199,65$

Całkowity zarobek w przodku wynosi:

dla przodowego	$10 \times 199,65 = 1.996,50 \text{ zł.}$
dla górnika	$8 \times 186,65 = 1.493,20 \text{ zł.}$
dla mł. górnika	$6 \times 167,99 = 1.007,94 \text{ zł.}$
dla ładowacza	$18 \times 149,32 = \underline{2.687,73 \text{ zł.}}$
Razem:	$7.185,30 \text{ zł.}$

II. Ściana

Na ścianie mogą być akordy dane dla pewnych odcinków ściany lub też dla całej drużyny, pracującej na tej ścianie. W wypadku dania akordu dla pewnych odcinków, każdy odcinek ściany ma swojego przodowego. Sposób obliczania jest taki sam, jak na filarze, tj. ustala się cenę akordową i zarobek w stosunku do górnika.

Przykład:

Cenę akordową oblicza się według wzoru:

$$c = \frac{a}{b}$$

przy czym:

- a — stawka akordowa przewidziana dla górnika na ścianie,
- b — norma w wózkach, metrach i tonach wyznaczona na jedną dniówkę na ścianie, tj. 90% normy przedwojennej,
- c — cena za jednostkę (np. 1 wózek).

Ściana na wysokości 1,60, uważana jest za średni filar:

a — 128,— zł.

b — 16 wózków

$$c = \frac{128}{16} = 8,— \text{ zł.}$$

Na tej ścianie przepracowano w danym miesiącu:

- 26 dniówek górnika, jako przodowego,
- 150 dniówek górnika
- 6 dniówek górnika młodszego
- 240 dniówek ładowacza

Razem: 422 dniówki.

Ściana ta osiągnęła np. wydobyć 8913 wózków, tzn. przekroczoła normę o 32%.

Na jedną przepracowaną na tej ścianie dniówkę przypada

$$\frac{8913}{422} = 21,121 \text{ wózków}$$

Zarobek górnika na dniówkę wyniesie zatem:

$$\begin{aligned} 16 \text{ wózków po } \text{zł. } 8,- &= 128,- \text{ zł.} \\ 5,121 \text{ wózków po } \text{zł. } 24,- &= 122,90 \text{ zł.} \\ (\text{z } 200\%-w\text{ą premią akordową}) \end{aligned}$$

$$\text{Razem: } 250,90 \text{ zł.}$$

Zarobek na dniówkę młodszego górnika wyniesie więc:

$$0,9 \times \text{zł. } 250,90 = 225,81$$

a ładowacza:

$$0,8 \times \text{zł. } 250,90 = \text{zł. } 200,72$$

Zarobek przodowego na dniówkę wyniesie:

$$\text{zł. } 250,90 + 13,00 = \text{zł. } 263,90$$

Całkowity zarobek na tej ścianie wyniesie:

$$\begin{aligned} \text{dla przodowych} & 26 \times 263,90 = 6.861,40 \text{ zł.} \\ \text{dla górników} & 150 \times 250,90 = 37.635,00 \text{ zł.} \\ \text{dla mł. górników} & 6 \times 225,81 = 1.354,86 \text{ zł.} \\ \text{dla ładowaczy} & 240 \times 200,72 = 48.172,80 \text{ zł.} \end{aligned}$$

$$\text{Razem: } 94.024,06 \text{ zł.}$$

III. Chodniki

Również i na chodnikach akord ustala się i zarobek oblicza w stosunku do górnika. Należy ustalić normę na chodnikach w metrach i w wózkach wzgl. tonach. Normy te wynoszą 90% norm przedwojennych. Norma wózków i norma metrów bieżących wzgl. ton winny być ustalone w ścisłym stosunku do tej ilości wózków lub ton, które uzyskane być mogą z jednego metra bieżącego chodnika, o znanym przekroju, tj. jeżeli np. norma przedwojenna wynosiła 8 wózków na dniówkę i przy pojemności wózka 600 kg. węgla, to 90% normy, tj. norma wyznaczona, wynosi 7 wózków na dniówkę. Przy wymiarach chodnika w świetle np. $2,5 \times 3$ m, normę obecną metrów bieżących na dniówkę oblicza się według wzoru:

$$d = \frac{\text{wysokość chodnika} \times \text{szer. chodnika} \times \text{ciężar własc. węgla}}{\text{norma wózków} \times \text{pojemność w tonach}}$$

w powyższym przykładzie:

$$d = \frac{7 \times 0,6}{2,5 \times 3 \times 1,3} = \frac{4,2}{9,75} = 0,43 \text{ m.}$$

Dla ustalenia ceny za 1 wóz należy 25% stawki dniówkowej akordowej podzielić przez ilość wozów stanowiących normę.

Przyjmując, że:

a — stawka akordowa przewidziana dla górnika na chodniku,

b — wyznaczona norma wózków na 1 dniówkę na chodniku,

c — cena za 1 wózek węgla,

d — norma metrów bieżących na jedną dniówkę,

e — cena za jeden metr bieżący,

otrzymamy w naszym przykładzie:

a — 120,— zł.

b — 7 wózków,

$$c — \frac{0,25 \times 120}{7} = 4,29, \text{ a po zaokrągleniu w górę zł. } 5,—$$

d — 0,43

$$e — \frac{120 — (7 \times 5)}{0,43} = \text{zł. } 197,67$$

Przyjmijmy dla przykładu, że na tym chodniku przepracowano w danym miesiącu:

25 dniówek górnika, jako przodowego,

20 dniówek górnika

24 dniówek górnika młodszego

Razem: 69 dniówek.

Wynik miesięczny wynosi:

39 m. b. chodnika

i 626 wózków.

Przekroczenie normy w metrach bieżących wynosi:

$$\frac{39 — 69 \times 0,43}{69 \times 0,43} = 31,4\%$$

zaś przekroczenie normy w wózkach:

$$\frac{626 — 7 \times 69}{7 \times 69} = 29,6\%$$

Na jedną przepracowaną na tym chodniku dniówkę przypada:

$$\frac{626}{69} = 9,072 \text{ wózków}$$

$$i \quad \frac{39}{69} = 0,56522 \text{ metrów bieżących}$$

Zarobek górnika na dniówkę wyniesie zatem:

za 7 wózków po zł. 5,—	= zł. 35,—
za 2,072 wózków po zł. 12,50	= zł. 25,90
(ze 150%-wą premią akordową)	
za 0,43 m. b. po zł. 197,67	= zł. 85,—
za 0,13522 m. b. po zł. 593,01	= zł. 80,19
(z 200%-wą premią akordową)	

Razem: zł. 226,09

Wobec tego zarobek młodszego górnika na dniówkę wyniesie:

$$0,9 \times \text{zł. 226,09} = \text{zł. 203,48}$$

a górnika przodowego:

$$\text{zł. 226,09} + \text{zł. 11,—} = \text{zł. 237,09}$$

Całkowity zarobek na tym chodniku wyniesie:

$$25 \times \text{zł. 237,09} = \text{zł. 5.927,25}$$

$$20 \times \text{zł. 226,09} = \text{zł. 4.521,80}$$

$$24 \times \text{zł. 203,48} = \text{zł. 4.883,52}$$

Razem: zł. 15.332,57

Uwaga: Zaleca się przy wspólnym przewozie z filaru, ściany i chodnika (wspólnej rynnie i taśmie) ustalić cenę za wózek z chodnika równą cenie za wózek z filaru, wzgl. ze ściany.

IV. Przekopy

Obliczanie ceny akordowej na przekopach nie różni się od sposobu obliczania na chodnikach. Ceny ustala się i oblicza się od metra bieżącego. Przy przekopach ustala się zatem normy metrów bieżących przekopu na 1 dniówkę i cena za 1 metr bieżący przekopu odnosi się do górnika.

V. Przewóz

Według tabeli zaszeregowania dla wozaków pracujących pod ziemią, zatrudnionych przy pracach klasy II, III i IV mogą być obliczone akordy. Płace zarobkowe wozaków, pracujących w akordzie, wynoszą przy klasie II zł. 84,—, przy klasie III zł. 86,—, a przy klasie IV zł. 96,—. Sposób obliczania akordów oparty jest z jednej strony na tychże stawkach, z drugiej strony na przeprowadzonych badaniach norm wydajności danego miejsca pracy. Jako prosty przykład podaje się sposób obliczania akordu wozaków, pracujących pod rynną zbiorczą. Do tej rynny zbiorczej idzie węgiel np. z dwóch filarów i z jednego

chodnika. Pód rynną zatrudnionych jest dwóch wozaków. Norma wydobywania jednego filara wynosi 44 wózków, chodnika 12 wózków, więc razem 100 wózków. Napuszczacze pod rynną powinni być płatni według klasy II, ponieważ normalna ich wydajność wynosi poniżej 70 wózków na głowę i dniówkę.

Stawka akordowa wynosi w tym wypadku:

$$\frac{2 \times 84}{100}$$

albo, obliczając w stosunku do jednego napuszczacza:

$$\frac{1 \times 84, — \text{zł.}}{50} = 1,68 \text{ zł.}$$

Jest to cena za jeden wózek dla napuszczacza pod rynną. Jako przykład podajemy, że z tej rynny w ciągu miesiąca wyszło 2860 wózków i pod rynną przepracowano 52 dniówki napuszczaczy.

Na jedną przepracowaną dniówkę przypada więc:

$$\frac{2860}{52} = 55 \text{ wózków}$$

Zarobek napuszczacza na dniówkę wynosi:

za 50 wózków po zł. 1,63 = zł. 84,00

za 5 wózków po zł. 3,36 = zł. 16,80

(ze 100%-wą premią akordową)

Razem: zł. 100,80

B. Na powierzchni (system akordowy — bez premii)

I. Obsługa szybów wydobywczych

Robotnicy wynagradzani wg klasy III i IV poz. 28 mogą być płatni w akordzie. Podstawą akordu jest z jednej strony odnośna stawka tabeli płac, zwiększona o 20% (zachęta akordowa), z drugiej strony norma określona na podstawie badań.

Przykład:

Szyb I wydobywa wg normy na rannej zmianie 1000 wózków. Ze strony pełnych wózków pracuje przy szybie sortowni 4 ciskaczy. Akord dla tego rodzaju zespołu ciskaczy oblicza się, biorąc pod uwagę z jednej strony ich stawkę, tj. zł. 74,— + zł. 14,80 = 88,80 zł. i normę 1.800 wózków. Stawka akordowa za jeden wózek wynosi:

$$\frac{4 \times 88,80}{1.800} = 0,20 \text{ zł.}$$

W ciągu miesiąca wydobyto tym szybem 48.000 wózków węgla i 500 wózków kamienia. Przy wyciąganiu wózków pełnych przepracowano 102 dniówki. Zarobek akordowy dniówkowy dla ciskacza wynosi:

$$\frac{(48.000 + 500) \times 0,20}{102} = 95,10 \text{ zł.}$$

II. Fachowcy

Fachowcy winni być akordowani w zależności od tego, czy pracują pod ziemią, czy na powierzchni.

Pod ziemią stosuje się wobec fachowców system akordowo-premiowy ze 100%-wą premią akordową za każdą jednostkę wykonaną ponad normę, przyjmując za stawkę wyjściową akordową, odpowiednią stawkę dniówkową z tabeli zaszeregowania, bez podwyższania tej stawki o 20%-wą zachętę akordową.

Na powierzchni stosuje się czysty system akordowy (bez premii akordowej), przyjmując za stawkę wyjściową akordową odpowiednią stawkę z tabeli zaszeregowania, zwiększoną o 20% zachętę akordowej.

**Wyjaśnienia o sposobie obliczania zarobku akordowego
w innych zakładach pracy, poza kopalniami węgla**

- (1) Podstawą do zawarcia ugody (akordu) są:
 - a) normy technicznie uzasadnione, oparte o badania,
 - b) odpowiednia stawka akordowa godzinowa (Zjednoczenie Fabryk Maszyn i Sprzętu Górniczego) lub stawka dniówkowa (pozostałe zakłady pracy) zwiększona o 20%-wą zachętę akordową.
- (2) Na tej podstawie ustalone ceny jednostkowe obowiązują również dla jednostek wykonanych ponad normę. Jest to akord czysty, bez premii za jednostki wykonane ponad normę.
- (3) Normy akordowe winny być ustalane w taki sposób, aby pracownik mógł przy normalnej wydajności osiągnąć zarobek dniówkowy wzgl. godzinowy przyjęty za podstawę do zawarcia akordu, tzn. przy płacy dniówkowej, zarobek dniówkowy podany w tabeli zaszeregowania plus 20%, a przy płacy godzinowej (Zjednoczenie Fabryk Maszyn i Sprzętu Górniczego) zarobek godzinowy akordowy.
- (4) Akordy pozorne, mające na celu tylko zwiększenie zarobku dniówkowego, są niedopuszczalne.

Określenie norm produkcyjnych w zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego

I. Roboty górnicze

Przy zawieraniu umowy akordowej (ugody) dla robót górniczych w przodku należy stosować następujące postanowienia:

- (1) Podstawą do obliczenia zarobku akordowego są:
 - a) stawki podane w obowiązującej tabeli płac dla pracujących w akordzie,
 - b) 90% normy przedwojennej, tj. tej ilości węgla, popędu robót przygotowawczych itp., które były wyznaczone w 1939 r., jako normy na podobnym miejscu pracy. Te 90% normy w 1939 r. uważa się, aż do odwołania, za nowe 100%.
- (2) Akord należy tak ustalić, ażeby przy osiągnięciu wyznaczonej normy robotnik mógł przy normalnej wydajności zarobić stawki podane w tabeli płac dla pracujących w akordzie.
- (3) Ceny jednostkowe za jednostki pracy wykonane ponad normę (wózek, mb., m³) podwyższa się:
 - o 150% przy przekroczeniu normy od 0% do 30%
 - o 200% przy przekroczeniu normy ponad 30% do 50%
 - o 250% przy przekroczeniu normy ponad 50%.

Przekroczenie normy na chodnikach oblicza się oddzielnie dla metrów bieżących i wózków i odpowiednio do przekroczenia normy oblicza się zarobek za wózki ponad normę i za metry bieżące ponad normę.
- (4) a) Dla obliczenia wspólnego zarobku zalicza się przodowego według jego właściwego zaszeregowania tj. jako górnika z tym, że przewidziany w tabeli zaszeregowania dodatek dla przodowego wypłaca się przodowemu dodatkowo poza wynagrodzeniem przypadającym mu ze wspólnego akordu.
- b) Przy obliczeniu zarobku ze wspólnego akordu przyjmuje się zarobek górnika za 100%, młodszego górnika za 90%, ładowacza za 80%.
- (5) Umowę akordową należy zawierać bezpośrednio w przodku. Akord winien być zawarty w obecności zawiadowcy kopalni lub osoby przez niego delegowanej, pomiędzy nim wzgl. przez niego upoważnionym, a przodowym danej drużyny,

przy współdziałaniu właściwego sztygara oddziałowego, najpóźniej 6-go roboczego dnia miesiąca, wzgl. najpóźniej 6-go dnia po rozpoczęciu prac.

- (6) Spory mogące wyniknąć przy ustalaniu akordów należy usunąć w drodze powołania fachowo uzdolnionych członków rady zakładowej.
- (7) Akord zawiera się na piśmie z podpisem zawiadowcy kopalni lub osoby przez niego delegowanej i górnika przodowego drużyny. Przodowemu drużyny należy wydać kartkę akordową, w której winny być zamieszczone następujące dane:
 - a) określenie rodzaju akordu (tj. ilości wozów, ton, metrów, metrów kwadratowych i sześciennych itp.);
 - b) ilości pracy w umówionych jednostkach, przyjętej jako wyznaczona norma dla danego miejsca pracy;
 - c) umówione stawki wynagrodzenia za jednostkę pracy głównej i jeżeli potrzeba za prace uboczne, przy ścisłym określeniu rodzaju tych prac ubocznych;
 - d) określenie miejsca, do którego odstawić należy wozy lub inne materiały;
 - e) ilość pracowników, należących do drużyny (górnicy, młodszy górnicy, ładowacze).Przebitkę kartki akordowej należy wywiesić w izbie zbornej.
- (8) Przy drużynie liczącej ponad 5 osób należy powołać do zawarcia akordu jeszcze jednego górnika, przy drużynie ponad 20 osób — jeszcze trzeciego górnika. Górników tych powoła przodowy drużyny.
- (9) Akord zawiera się na okres nie krótszy niż jeden miesiąc.
- (10) Jeżeli nastąpi istotna zmiana w warunkach pracy lub w składzie drużyny, każda strona może żądać natychmiastowej zmiany umowy akordowej. O ile nowe porozumienie się zostanie w ciągu 3-ch dni osiągnięte, należy postąpić tak, jak to przewidziane jest w punkcie (6) tego artykułu.
- (11) Górnicy i ładowacze (poz. 4—7 tabeli zaszeregowania) otrzymują dodatkowo wynagrodzenie za prace wyraźnie nieobjęte akordem, a więc za dokładkę szyn, pociągnięcie rynien, lutni, pociągnięcie rur powietrznych, zabezpieczenie jazdy, odrzucanie kamieni i przerostów itp.
- (12) Jeżeli wynagrodzenie zależy całkowicie lub częściowo od ilości wydobytego lub przewiezonego węgla, to jako jednostkę pracy przyjmuje się wóz o prawidłowym napełnieniu. Wóz jest prawidłowo napełniony, gdy zawartość jego na podszybiu pokrywa powierzchnię wozu na wysokości brze-

gów wozu. Kierownik zakładu jest uprawniony zaliczyć wóz według rzeczywistej zawartości wozu. Niższą zawartość wozu należy w każdym wypadku ustalić przez zmierzenie. Dopelnienie wozu drużyny jest dopuszczalne jedynie po uprzednim porozumieniu się z drużyną. Wozy, które na skutek nieprzepisowego załadowania zostały zakwestionowane, należy codziennie podać do wiadomości przez wywieszkę. Postępowanie z wozami nie czysto załadowanymi, należy ustalić po naradzie z radą zakładową.

- (13) Górnicy i ładowacze (poz. 4—7 tabeli zaszeregowania) wzięci przejściowo z powodów związanych z ruchem, z pracy akordowej w przodku do prac, dla których nie daje się akordu lub do prac, za które ustanowiona jest niższa płaca, otrzymują jeszcze przez 6 dniówek właściwą dla nich stawkę akordową wg tabeli zaszeregowania, odpowiednią dla ostatniego miejsca pracy. Przepis ten nie ma zastosowania, o ile zatrudnia się górnika lub ładowacza na dniówkę na jego własne życzenie lub, o ile zatrudnia się go w innym miejscu, dla którego ustalony jest akord. Przepis ten nie ma zastosowania również w przypadkach, gdy w tabeli zaszeregowania wyraźnie powiedziano, że niektóre stawki płac przyznaje się tylko za ten dzień lub za te dni, w których dany robotnik pełni funkcje wyżej opłacane.

II. Inne roboty akordowe

Normy produkcyjne dla wszelkich innych robót, poza robotami górniczymi, winny być technicznie uzasadnione i oparte o skrupulatne badania. Normy fikcyjne, zmierzające tylko do nieuzasadnionego podwyższenia zarobku dniówkowego, są niedopuszczalne.

TABELA ZASZEREGOWANIA

dla pracowników fizycznych zatrudnionych w pralni łupku
przy kopalni „Nowa Ruda”
z ważnością od dnia 1. IX. 1946 r.

Poz.	Czynność	Stawka zł.
A. Sortowanie łupku surowego		
1.	Obsługa maszyn i pochylnego wyciągu	116,—
2.	Robotnicy zatrudnieni przy wywrotach i wozacy	94,—
3.	Sortowanie przy taśmach transportowych dla kawałków większych aniżeli 200 mm i odwózka odpadków	74,—
B. Piece szybowe i piece obrotowe		
4.	Dowóz węgla, odpychanie wozów oraz napełnianie bunkrów węglowych przy piecach	124,—
5.	Nasypywanie pieców	130,—
6.	Wyciąganie z pieców	130,—
7.	Ładowanie palonego łupku do wozów i odpychanie wozów do wywrotów	130,—
8.	Robotnicy przy liczeniu znaczków kontrolnych	78,—
9.	Palacze przy piecach szybowych	132,—
10.	Obsługa wyciągów przy piecach szybowych i obrotowych	100,—
11.	Zapychanie wozów do windy	116,—
12.	Obsługa generatorów gazowych	132,—
13.	Obsługa pieców obrotowych	132,—
14.	Smarowacze całego urządzenia pieców obrotowych	132,—
15.	Odwózka odpadków	80,—
C. Sortowanie niedopalonego i palonego łupku		
16.	Obsługa urządzenia niedopalonego łupku	100,—
17.	Przodownicy i obsługa maszyn na sortowni	136,—
18.	Sortownie palonego łupku	74,—
19.	Obsługa separatora magnetycznego	100,—
20.	Odwózka odpadków i czyszczenie zagłębin pod taśmą transportową	74,—
21.	Obsługa wyciągów maszynowych	78,—
22.	Zapychanie wozów do windy	74,—

Poz.	Czynność	Stawka zł.
D. Ruch na zwalach		
23.	Wysypywanie i ładowanie kawalków do 120 mm	84,—
E. Warsztaty i ruch budowlany		
24.	Ślusarze wysokokwalifikowani i brygadziści oraz murarze szamołowi wysokokwalifikowani	136,—
25.	Ślusarze przeprowadzający reperacje i kowale I kl.	124,—
26.	Ślusarze przeprowadzający reperacje i kowale II kl.	116,—
27.	Ślusarze pomocnicy	94,—
28.	Murarze szamołowi I klasy	124,—
29.	Murarze szamołowi II klasy	116,—
F. Załadunek łupku palonego		
30.	Pierwsi ładowacze i obsługa liny wyciągowej	108,—
31.	Drudzy ładowacze	94,—
32.	Czyszczenie i uszczelnianie wagonów	70,—
G. Różne		
33.	Robotnicy placowi. Transport, czyszczenie biur ruchu, ustępów i kuchni zakładowej	64,—
H. Fabrykacja masy do ubijania		
34.	Obsługa maszyn	108,—
35.	Ładowanie i pakowanie	100,—

Objaśnienia:

- (1) Pracownicy zaszeregowani wg poz. 3, 5, 6, 7, 8, 18 i 23 mogą być zatrudnieni w akordzie.

Jako podstawę do zawarcia ugody (akordu) należy przyjąć odpowiednią dla samej pozycji stawkę dniówkową podwyższoną o 20% z tytułu zachęty akordowej.

Normy akordowe winny być ustalone w ten sposób, aby pracownik przy normalnej wydajności mógł osiągnąć zarobek dniówkowy przyjęty za podstawę do zawarcia ugody (akordu), tzn. zarobek dniówkowy podany w tabeli zaszeregowania plus 20%.

Akordy pozorne mające na celu tylko zwiększenie zarobku dniówkowego, są niedozwolone.

- (2) Pracownicy zaszeregowani do poz. 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 24, 25, 26, 27, 28 i 29 otrzymują dodatek 10%-wy do zarobku zasadniczego za uciążliwe warunki pracy (pył, gaz i wysoka temperatura).

Jako zarobek zasadniczy, od którego należy liczyć dodatek za uciążliwe warunki pracy należy uważać:

a) u pracowników zatrudnionych na dniówki —

ilożycyn rzeczywiście przepracowanych w tych warunkach dniówek przez odpowiednią stawkę dniówkową z tabeli zaszergowania bez dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych, w niedziele i święta,

b) u pracowników zatrudnionych w akordzie —

zarobek za wszystkie jednostki do normy i ponad normę wg ustalonych w akordzie cen jednostkowych.

(3) Prócz podanego dodatku 10%-wego za uciążliwe warunki pracy, pracownikom zatrudnionym w prażalni łupku nie należy doliczać żadnych innych dodatków podanych w którejkolwiek z pozostałych tabel zaszergowania dołączonych do niniejszego układu zbiorowego.

TABELA ZASZERELOWANIA

dla pracowników fizycznych młodocianych zatrudnionych w zakładach pracy objętych przez Centralny Zarząd Przemysłu Węglowego
z ważnością od dnia 1.IX.1946 r.

- (1) Młodocianymi w rozumieniu przepisów prawnych są osoby płci obojga, w wieku od ukończonych lat 15-tu do ukończonych lat 18-tu, które przyjęte zostały do wykonywania prac fizycznych na podstawie umowy o pracę.
- (2) W zakresie pracy tych młodocianych obowiązują ogólne przepisy ustawowe i umowne: o czasie pracy, o umowie o pracę pracowników fizycznych oraz o urlopach pracowników fizycznych, uzupełnione przepisami ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. Nr 101, poz. 733).
- (3) Wynagrodzenie tych młodocianych wynosi za normalną dniówkę:
 - po ukończeniu lat 15 — zł. 56,—
 - po ukończeniu lat 16 — zł. 60,—
 - po ukończeniu lat 17 — zł. 64,—
- (4) W sprawie wynagradzania pracowników młodocianych stawkami innymi niż podane pod (3), obowiązują postanowienia art. 10 niniejszego układu zbiorowego.
- (5) Do obowiązujących godzin pracy takich młodocianych wlicza się godziny nauki w szkołach dokształcających. Liczba godzin tej nauki ustalona jest obowiązującymi przepisami prawnymi.
- (6) Zatrudnianie młodocianych w godzinach nadliczbowych jest dozwolone jedynie wówczas, gdy to jest konieczne z powodu zaszytych lub grożących zakładowi pracy żywiołowych wydarzeń lub nieszczęśliwych wypadków, dla zapewnienia bezpieczeństwa pracującym, dla utrzymania w całości zakładu pracy lub umożliwienia dalszego jego ruchu lub dla wykonania robót, których niewykonanie spowodować mogłoby zepsucie materiałów lub urządzeń mechanicznych.

Wyjaśnienie o czasie pracy pracowników fizycznych zatrudnionych w tzw. „pogotowiu pracy”

- (1) Postanowienia niniejsze nie dotyczą młodocianych oraz osób pobierających rentę inwalidzką:
 - a) z powodu niezdolności do prac górniczej,
 - b) z powodu utraty ponad 50% zdolności do pracy zarobkowej lub pobierających rentę starczą.
- (2) Przez tzw. pogotowie pracy rozumie się obecność na miejscu pracy przez 12 godz. na dobę i 72 godz. tygodniowo. Ten czas uważa się za normalny czas pracy osób zatrudnionych w tzw. pogotowiu pracy.
- (3) Następujące kategorie pracowników fizycznych pracują w tzw. pogotowiu pracy:
 - a) osoby zatrudnione przy pilnowaniu całości i bezpieczeństwa budynków, urządzeń przemysłowych, magazynów, składów itp. za wyjątkiem członków uzbrojonej straży przemysłowej,
 - b) odźwierni, portierzy, dozorczy bram oraz dozorczy kopalnianych przejazdów kolejowych,
 - c) gońcy i woźni — w zależności od potrzeb miejscowych,
 - d) zawodowo czynni członkowie zakładowych straży pożarnych,
 - e) sanitariusze, oraz kąpielowi i ich pomocnicy,
 - f) osoby nadzorujące urządzenia powierzchniowe będące w ruchu ciągłym, a nie wymagające poza pilnowaniem w zasadzie żadnej pracy, w szczególności dozorczy urządzeń powierzchniowych, jak np. wentylatorów, dozorczy nie więcej, niż dwóch pomp itp. maszyniści przy transformatorach, dozorczy sieci powierzchniowych, monterzy, dyżurni w elektrowniach itp.,
 - g) woźnice i stajenni.
- (4) 12-to godzinna obecność tych osób na miejscu pracy wynagradzana jest stawkami, należnymi według właściwych pozycji tabeli zaszeregowania dla pracowników fizycznych przemysłu węglowego za 8-mio godzinny dzień pracy z ryczałtowym dodatkiem w wysokości 50% (pięćdziesięciu procent).
- (5) W sprawie dni wypoczynkowych obowiązują postanowienia art. 31 niniejszego układu zbiorowego.

SKOROWIDZ

A

Akord art. art. 9 (1, 5), 13 i 14 (1)
Akord premiowy art. art. 9 (1), 4 (2)
Apropozycja art. art. 19, 20, 22 i 23
Arbitraż art. 68 i 69

B

Buty art. 47 (2) (4)

C

Cel układu art. 1, art. 2
Centrale Handlowe art. 70
Ciągły ruch art. 30, 31
Czas pracy art. 28 (1, 2, 3)
Czas stracony w pracy art. 28 (7), art. 15
Czas przerwy wypoczynkowej art. 29 (2)
Czas trwania układu art. 4
Czas obowiązujący układu art. art. 71, 72
Czas trwania wywczasów art. 36 (16)
Członek Rady Narodowej art. 52 (1)
Członek Zarządu Związku art. 52 (1)

D

Dniówki art. 9 (1) (5), art. 28 (7)
Dnie wypoczynkowe art. 28 (8)
Dodatek rodzinny art. 27 (1, 2, 3)
Dyrekcje Zjednoczeń art. 70
Dodatkowa praca art. 58

G

Godziny nadliczbowe art. 16 (2, 3), art. 17, art. 28 (1, 2)
Gospodarstwo domowe art. 27 (3, 6)

H

Hełmy ochronne art. 32 (4)
Higiena pracy art. 43—48

I

Inspektor pracy art. 6, art. 8
 Instytucje Pomocnicze art. 70
 Inwalidzi art. 63 (1, 2)
 Inwalidzi wypadkowi art. 63 (2 b)
 Inwalidów wyuczasy art. 36 (16 d)

K

Karbid art. 33 (3, 4, 5)
 Karty żywnościowe art. 19, art. 50
 Kary za przewinienia art. 59
 Kawalerowie art. 27 (1—5), art. 62 (2, 3, 5, 11, 15)
 Kierowcy samochodowi art. 47 (3)
 Komisja Pojednawczo-Rozjemcza art. 6, art. 8, art. 72
 Koszty pogrzebowe art. 64 (1, 2, 3, 4)

L

Lampy bezpieczeństwa art. 33 (2)
 Lampy karbidowe art. 33 (2 b)

M

Materiały wybuchowe art. 32 (3)
 Mieszkanie zakładowe art. 66
 Młodociani art. 10, art. 26
 Młodocianych wyuczasy art. 36 (16 e), art. 38
 Moc obowiązująca układu art. 72

N

Nadliczbowe godziny art. 16 (2, 3), art. 17, art. 28
 Nakładanie kar art. 59
 Narzędzia górnicze i rzemieślnicze art. 32 (1, 2), art. 33 (1)
 Narzędzia własne art. 35
 Niedziele i święta art. 16 (3), art. 28 (8), art. 30
 Niezdolność do pracy art. 50, art. 51
 Nieszczęśliwe wypadki art. 65 (1, 2)
 Nocna praca art. 16 (1, 2, 3)
 Normalny czas pracy art. 28 (1)

O

Obowiązki państwowe i społeczne art. 52, art. 53, 54, 55
 Odprawa pośmiertna art. 64 (3)
 Okres wyczekiwania wyuczasów art. 36 (1)
 Okres wyczekiwania na węgiel art. 62 (7)

Okres połogowy art. 36 (6)
Okręgowy Inspektorat Pracy art. 29 (2)
Opłaty szkolne art. 24 (1—4)

P

Państwowe i społeczne obowiązki art. 52, 53, 54, 55
Poglądów różnice art. 68
Pogrzeb dziecka, rodziców, rodzeństwa art. 60
Pogrzebowe koszty art. 64 (1, 2, 3, 4)
Poirącenia ogólne na cele społeczne art. 9 (7)
Praca nocna art. 16 (1—3)
Praca niedzielna i świąteczna art. 28 (8), art. 30
Praca dodatkowa art. 52 (1)
Prawo do wynagrodzenia art. 60
Przedsiębiorcy górniczy art. 3
Przegląd wojskowy art. 60
Przedłużenie czasu pracy art. 30

R

Rada zakładowa art. 5, 9 (7), 18, 21, 28 (3, 5, 8), 36 (5), 39
Regulamin pracy art. 56, 57 i 59
Renta wypadkowa art. 65 (1—2)
Ruch ciągły art. 30, art. 31

S

Sanitarna pomoc art. 43
Skrócenie czasu pracy art. 28 (5, 6, 7)
Służba wojskowa art. 60, 61, 62 (6)
Śmierć pracownika art. 64
Sortyment węgla art. 62 (14)
Słotówka art. 20, 21, 22, 23
Straż pożarna art. 37 (4)
Świeclice art. 39, 40, 42
System wynagrodzenia art. 9 (1, 2), art. 10, 11
Szkolne opłaty art. 24 (1—4)

T

Tabele płac art. 12
Tabele zaszeregowania art. 12

U

Ubrania ochronne art. 47 (1, 3, 4, 5)
Ubrania robocze art. 32
Urodziny dziecka art. 60 (2)

Uszkodzenie narzędzi art. 33

Utrata narzędzi art. 33.

W

Wesele art. 60 (1)

Węgiel opałowy art. 62

Węgiel dla rodziny zaginionego pracownika art. 63 (2 e)

Węgiel dla inwalidy art. 63 (1)

Węgiel dla wdowy art. 63 (1, 3.c i 3 d)

Wojskowa służba art. 61

Wojskowy przegląd art. 60 (1)

Wybuchowe materiały art. 32 (3)

Wyczekiwanie na wywczas art. 36 (1, 9)

Wyczekiwanie na węgiel art. 62 (7)

Wynagrodzenie młodocianych art. 10

Wynagrodzenie dla wywczasów art. 36 (9, 10, 13 i 15)

Wynalazki i ulepszenia techniczne art. 18

Wypłata zarobków art. 9 (2—5)

Wypowiedzenie układu art. 4 (2—5)

Wywczasy (urlopy) art. 36

Wywczasy młodocianych art. 38, 36 (16 e)

Z

Zaliczki na zarobek art. 9 (2, 3)

Załączniki (od 1—19) art. 12

Zasięg układu art. 3

Zasiłki chorobowe art. 50 i 51

Zaszeregowanie listy art. 12

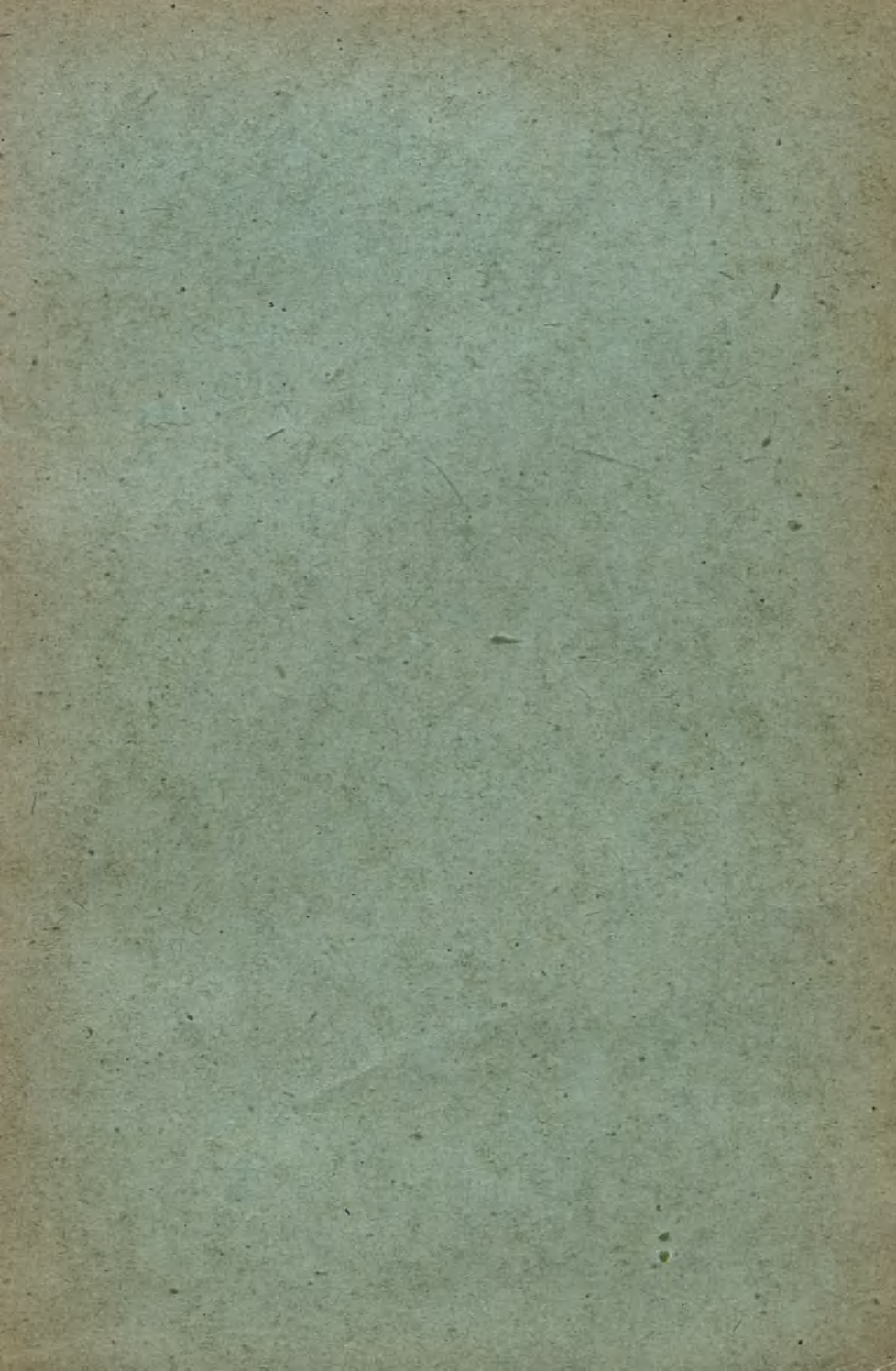
Zdemobilizowani wojskowi art. 7

Związek zawodowy art. art. 8, 28 (8) i 53

Zwolnienie robotnika art. art. 5, 6, 7, 8 oraz 36 (9)

Zwrot kwot za stołówkę art. 22

Żywiciel rodziny art. 27

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000503530

II 274945